

คู่มือ

การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ

ตามโครงการ **ไทยนิยม ยั่งยืน**

คำนำ

ด้วยนายกรัฐมนตรีได้มีข้อสั่งการในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๑ ให้กระทรวงมหาดไทยร่วมกับกระทรวงการคลัง กระทรวงกลาโหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บูรณาการขับเคลื่อน การทำงานในระดับพื้นที่ตามแนวทางประชารัฐ โดยให้ส่วนราชการ หน่วยงานที่มีหรือจะมีโครงการ/กิจกรรมลงดำเนินการในพื้นที่ระดับตำบล หมู่บ้าน ใช้ทีมขับเคลื่อน การพัฒนาประเทศตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน ระดับตำบล ซึ่งประกอบด้วย ข้าราชการ หน่วยงานความ มั่นคง ปราชญ์ชาวบ้าน และจิตอาสาในพื้นที่ เป็นแกนหลัก และให้ทุกส่วนราชการ หน่วยงาน สนับสนุนกลไก การขับเคลื่อนในพื้นที่ทุกระดับตั้งแต่จังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน

โดยกำหนดกรอบหลักในการดำเนินการเพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศไทย ตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน ดังนี้

๑. สัญญาประชาคม ผูกใจไทยเป็นหนึ่ง
๒. คนไทยไม่ทิ้งกัน
๓. ชุมชนอยู่ดีมีสุข
๔. วิถีไทยวิถีพอเพียง
๕. รู้สิทธิ รู้หน้าที่ รู้กฎหมาย
๖. รู้กลไกการบริหารราชการ
๗. รู้รักประชาธิปไตยไทยนิยม
๘. รู้เท่าทันเทคโนโลยี
๙. ร่วมแก้ไขปัญหายาเสพติด
๑๐. งานตามภารกิจของทุกหน่วยงาน (Function)

กระทรวงมหาดไทย จึงได้จัดทำคู่มือการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน โดยมีเนื้อหาแบ่งเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ ภาพรวมกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน

ส่วนที่ ๒ การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน ของทีมระดับ ตำบล ตามกรอบหลักในการดำเนินการ ๑๐ หัวข้อ

เพื่อให้ทีมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน ระดับตำบล ได้นำไป ประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการบูรณาการการปฏิบัติงานในพื้นที่ให้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ต่อไป

๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ ๑ ภาพรวมกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศฯ

ส่วนที่ ๒

๐๑ สัญญาประชาคม ผูกใจไทยเป็นหนึ่ง

๘

๐๒ คนไทยไม่ทิ้งกัน

๑๓/

๐๓ ชุมชนอยู่ดีมีสุข

๒๔

๐๔ วิถีไทยวิถีพอเพียง

๓๑

๐๕ รู้สิทธิ รู้หน้าที่ รู้กฎหมาย

๓๓/

๐๖ รู้กลไกการบริหารราชการ

๔๓

๐๗ รู้รักประชาธิปไตยไทยนิยม

๔๓/

๐๘ รู้เท่าทันเทคโนโลยี

๕๓

๐๙ ร่วมแก้ไขปัญหายาเสพติด

๕๙

ถาม – ตอบ คู่มือการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ

๖๔

ตามโครงการ “ไทยนิยม ยั่งยืน”

ส่วนที่ ๑

ภาพรวมกลไกการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน

- กลไกการบูรณาการขับเคลื่อนงานและการติดตามงานของทุกส่วนราชการ และหน่วยงาน
- ทีมต่าง ๆ ของส่วนราชการ หน่วยงานที่ลงปฏิบัติงานในพื้นที่ตำบล
- หลักในการทำงานของทีมขับเคลื่อนฯ ตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน
- กรอบหลักการในการดำเนินงาน ๑๐ เรื่อง
- กรอบหลักในการดำเนินงานแยกเป็นด้านเศรษฐกิจและด้านความมั่นคง
- ความสัมพันธ์ของสัญญาประชาคมผูกใจไทยเป็นหนึ่งกับกรอบ ๑๐ เรื่อง
- ความสัมพันธ์ของกรอบการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ทั้ง ๑๐ เรื่อง
- Road Map แผนการปฏิบัติงาน

ส่วนที่ ๒

- ที่มาของการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน
- บทบาทภารกิจของทีมขับเคลื่อนปฏิบัติการตำบล
- ข้อเสนอแนะของการเป็นวิทยากรของทีมตำบล
- แผนการจัดเวที ๔ ครั้ง ในหมู่บ้าน/ชุมชน ตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน
- กรอบหลักในการดำเนินการเพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ
สู่ความยั่งยืน

๐๑ สัญญาประชาคม ผูกใจไทยเป็นหนึ่ง

๐๒ คนไทยไม่ทิ้งกัน

๐๓ ชุมชนอยู่ดีมีสุข

๐๔ วิถีไทยวิถีพอเพียง

๐๕ รู้สิทธิ รู้หน้าที่ รู้กฎหมาย

๐๖ รู้กลไกการบริหารราชการ

๐๗ รู้รักประชาธิปไตยไทยนิยม

๐๘ รู้เท่าทันเทคโนโลยี

๐๙ ร่วมแก้ไขปัญหาหาเสพติด

๑๐ งานตามภารกิจของทุกหน่วยงาน (Function)

(เป็นโครงการ/กิจกรรมที่ส่วนราชการต่างๆ เป็นผู้ดำเนินการในพื้นที่)

- ถ้าม – ตอบ คู่มือการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ
ตามโครงการ “ไทยนิยม ยั่งยืน”

การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน

๑. ความเป็นมา

ด้วยรัฐบาลมีงานนโยบายสำคัญ (Agenda) หลายประการลงไปในพื้นที่และต้องการให้มีการสร้างการรับรู้แก่ประชาชนในด้านต่าง ๆ โดยให้กระทรวงมหาดไทยบูรณาการงานสำคัญร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการสร้างการรับรู้ให้กับประชาชน ทั้งงานด้านสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคง โดยใช้ทีมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน ระดับตำบล เป็นแกนหลักไปสร้างความเข้าใจกับประชาชนและทำงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ เพื่อไม่ให้เป็นการละเลยประชาชนและลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานของข้าราชการ และในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๑ นายกรัฐมนตรีจึงได้เสนอให้การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์การพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีกรอบหลักการในการดำเนินการเพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศไทยสู่ความยั่งยืน ดังนี้

๑.๑ **สัญญาประชาคมผูกใจไทยเป็นหนึ่ง** ด้วยการสร้างความสามัคคีปรองดอง จัดให้มีการทำสัญญาประชาคมหรือเรียกอย่างอื่นให้เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายเพื่อรับรู้และปฏิบัติตามร่วมกัน

๑.๒ **คนไทยไม่ทิ้งกัน** ด้วยการดูแลผู้มีรายได้น้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ลงทะเบียนโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ

๑.๓ **ชุมชนอยู่ดีมีสุข** ด้วยการพัฒนาความเป็นอยู่ อาชีพ และรายได้ให้แก่ประชาชน

๑.๔ **วิถีไทยวิถีพอเพียง** ด้วยการส่งเสริมให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต รวมทั้งเสริมสร้างวินัยการออมในทุกช่วงอายุ

๑.๕ **รู้สิทธิ รู้หน้าที่ รู้กฎหมาย** ด้วยการให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องสิทธิ หน้าที่ การเคารพกฎหมาย และการเป็นพลเมืองที่ดี

๑.๖ **รู้กลไกการบริหารราชการ** ด้วยการให้ความรู้แก่ประชาชน ทั้งเรื่องกลไกการบริหารราชการแผ่นดินแต่ละระดับ และการบริหารงบประมาณที่มุ่งประโยชน์แก่ประชาชน

๑.๗ **รู้จักประชาธิปไตย ไทยนิยม** ด้วยการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

๑.๘ **รู้เท่าทันเทคโนโลยี** ด้วยการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับเทคโนโลยี ให้ความสำคัญต่อการเข้าถึงข้อมูลที่ถูกต้องผ่านโครงการสำคัญ เช่น อินเทอร์เน็ตหมู่บ้าน

๑.๙ **บูรณาการดำเนินงานของทุกภาคส่วนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างครบวงจร**

๑.๑๐ **งานตามภารกิจของทุกหน่วยงาน (Function)**

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ บูรณาการการขับเคลื่อนงาน/โครงการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีเป้าหมายลงพื้นที่ในระดับหมู่บ้านร่วมกันตามแนวทางประชารัฐ

๒.๒ พัฒนา/แก้ไขปัญหาในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง

๒.๓ สร้างความตระหนักรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

๓. กลไกการขับเคลื่อน

สำนักนายกรัฐมนตรีมีคำสั่งที่ ๒๑/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๑ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน โดยมีคณะกรรมการฯ ๔ ระดับ ดังนี้

๓.๑ คณะกรรมการอำนวยการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน โดยมีนายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ และมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการบูรณาการการขับเคลื่อนงาน/โครงการของส่วนราชการ หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีเป้าหมายดำเนินการในพื้นที่ในระดับหมู่บ้าน/ชุมชนร่วมกันตามแนวทางประชารัฐทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง

๓.๒ คณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน ระดับจังหวัด โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ มีปลัดจังหวัด และพัฒนาการจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม มีอำนาจหน้าที่ในการถ่ายทอดนโยบายและกรอบแนวทางการปฏิบัติงาน แก่คณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบล ทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงในพื้นที่จังหวัด

๓.๓ คณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน ระดับอำเภอ โดยมีนายอำเภอ เป็นประธานกรรมการ มีหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครอง ที่ทำการปกครองอำเภอ และพัฒนาการอำเภอ เป็นกรรมการและเลขานุการร่วม มีอำนาจหน้าที่ในการบูรณาการ และจัดทำแผนการลงพื้นที่ของทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบล เพื่อขับเคลื่อนและแก้ไขปัญหาในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงในพื้นที่อำเภอ

๓.๔ ทีมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน ระดับตำบล ประกอบด้วยข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่ หน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ ประชาชนชาวบ้าน และจิตอาสา “เราทำความดี ด้วยหัวใจ” ในพื้นที่ จำนวน ๗ - ๑๒ คน มีอำนาจหน้าที่เป็นชุดปฏิบัติงานในพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงในพื้นที่หมู่บ้าน

สำหรับในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ให้มีคณะกรรมการฯ ระดับกรุงเทพมหานคร/เขต/ชุมชนตามแนวทางของคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบล โดยอนุโลม

๔. เป้าหมายและพื้นที่การดำเนินงาน

เป้าหมาย : การมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาประเทศไทยสู่ความยั่งยืน

พื้นที่ดำเนินการ : ดำเนินการครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศทั้งในพื้นที่ ๗๖ จังหวัด ๘๗๘ อำเภอ และพื้นที่กรุงเทพมหานคร ๕๐ เขต รวมทีมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน จำนวน ๗,๖๖๓ ทีม ดำเนินการในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน และชุมชนในกรุงเทพมหานคร รวม ๘๑,๑๕๑ แห่ง แยกเป็น

- ๑) ขับเคลื่อนฯ ในพื้นที่ตำบล รวม ๗,๒๕๕ ตำบล ๗๕,๐๓๒ หมู่บ้าน
- ๒) ขับเคลื่อนฯ ในพื้นที่ชุมชนเมือง รวม ๒๐๘ ชุมชน ๖,๐๕๒ ชุมชน
- ๓) ขับเคลื่อนฯ ในพื้นที่ชุมชนกรุงเทพมหานคร รวม ๒๐๐ ทีมชุมชน ๒,๐๖๗ ชุมชน

ทีมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน

นายกรัฐมนตรี ได้ลงนามในคำสั่ง สำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๑/๒๕๖๑ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทย ตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน ในข้อ ๔ ให้มีทีมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน ระดับตำบลขึ้น โดยมีองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ และแนวทางในการปฏิบัติงานในตำบล ดังนี้

๑. องค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ และภารกิจของทีมตำบล

๑.๑ ให้นายอำเภอแต่งตั้งทีมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน ระดับตำบล จำนวน ๗ – ๑๒ คน ประกอบด้วย ๑) ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่ ๒) หน่วยงานความมั่นคงในพื้นที่ ๓) ประชาชนชาวบ้าน ๔) จิตอาสา “เราทำความดี ด้วยหัวใจ”

๑.๒ อำนาจหน้าที่

๑) เป็นชุดปฏิบัติงานในพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงในพื้นที่หมู่บ้าน

๒) เป็นชุดปฏิบัติงานในพื้นที่ในการสร้างความตระหนักรู้ถึงบทบาทหน้าที่ของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

๓) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

๑.๓ คุณลักษณะสำคัญของทีมตำบล จึงควรคัดเลือกบุคคลที่น่าเชื่อถือและสามารถสื่อสารหรือถ่ายทอดความรู้ให้คนในพื้นที่เข้าใจง่าย และถ้าเป็นบุคคลที่ปฏิบัติงานจริง มีผลงานหรือสำเร็จอยู่ในพื้นที่ยิ่งดี

๑.๔ จำนวนคนในทีมต่อตำบล ให้พิจารณาจากจำนวนหมู่บ้านในตำบลและระยะทางความยากลำบากในการเดินทางไปปฏิบัติงาน เช่น หนึ่งทีมไม่ควรรับผิดชอบเกิน ๑๐ หมู่บ้าน หรือหนึ่งทีมไม่ควรปฏิบัติงานเกิน ๑๐ วัน ต่อการจัดเวที ๑ ครั้ง หรือให้ตำบลที่มีหมู่บ้านจำนวนน้อย ๆ ไปช่วยตำบลที่มีจำนวนหมู่บ้านมากได้

๑.๕ ให้ประสานดำเนินงานไปกับทีมปฏิบัติการต่าง ๆ ในตำบล ตามโครงการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว เช่น ประจ. ๕ ทหารเสือ เป็นต้น เพื่อลดภาระของประชาชน

๑.๖ หัวหน้าทีมและเลขานุการในทีม ให้นายอำเภอพิจารณาตามความสามารถและความพร้อมไม่ควรแต่งตั้งเป็นตำแหน่งรวม ควรระบุตัวบุคคลให้ชัดเจน อาจคำนึงถึงระเบียบเอกสารการเบิกจ่าย (กรณีมีงบประมาณ) และความคล่องตัวในการดำเนินงาน

๑.๗ ภารกิจของทีมตำบล

๑) การเตรียมการ มีการแบ่งหน้าที่กันชัดเจน ดังนี้

- ศึกษาคู่มือให้เกิดความเข้าใจ และทดลองพูดคุย ตั้งคำถาม ดูตัวอย่างและทำความเข้าใจคลิป/วิดีโอ (ถ้ามี)
- รู้ข้อมูลหมู่บ้านหรือชุมชนที่จะต้องจัดเวที จำนวนครัวเรือน กำหนดเป้าหมาย คนเข้าร่วมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐ และให้สอดคล้องกับงบประมาณและระเบียบการเบิกจ่าย
- ประชุมเตรียมการ แบ่งหน้าที่วิทยากรหลักในการดำเนินการ วิทยากรประจำประเด็น เนื้อหา วิทยากรสร้างบรรยากาศ/สร้างการมีส่วนร่วม ผู้จัดประเด็น ผู้อำนวยการ สะดวกแจกวัด/อุปกรณ์

- นัดหมาย แจ้งผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน/ผู้รับผิดชอบ เชิญกลุ่มเป้าหมาย เตรียมสถานที่

๒) การดำเนินการจัดเวที

- จัดสถานที่ให้เหมาะสม มีวัสดุ/อุปกรณ์ ที่เหมาะสมตามสภาพพื้นที่ รับลงทะเบียน
- วิทยากรกระบวนการฯ เปิดการประชุม กล่าวสวัสดิ์ผู้เข้าร่วมประชุมฯ แนะนำทีมตำบลฯ สร้างความคุ้นเคย (แต่ควบคุมเวลา) ชี้แจงวัตถุประสงค์/กำหนดการฯ
- วิทยากรดำเนินการตามประเด็นเนื้อหาในแต่ละเวที เช่น การบรรยาย การตั้งคำถาม ระดมความคิด แบ่งกลุ่ม สรุปผล และนำเสนอฯ (ดูรายละเอียดและปฏิบัติตามคู่มือ)
- สรุปภาพรวม และแจ้งกำหนดการในการประชุมฯ ในครั้งต่อไป กล่าวขอบคุณผู้นำและผู้เข้าร่วมประชุมฯ

๓) หลังการจัดเวที

- ตรวจเอกสารหลักฐานให้ถูกต้องครบถ้วนตามระเบียบการเบิกจ่าย (กรณีมีงบประมาณ)
- สรุปรายงานผลการจัดเวที ตามแบบรายงาน (ถ้ามี) ให้คณะกรรมการระดับอำเภอ
- ประสานการจัดเวทีครั้งต่อไป

๒. ข้อเสนอแนะการเป็นวิทยากรของทีมตำบล

๒.๑ วิทยากรควรสร้างบรรยากาศความเป็นกันเองกับประชาชน เช่น การแต่งกาย การแสดงความยิ้มแย้มแจ่มใส การใช้ภาษาท้องถิ่นที่เหมาะสมสอดคล้องกับ ประเพณี วัฒนธรรมของพื้นที่

๒.๒ ศึกษาคู่มือให้ชัดเจนและถ่ายทอดตามเนื้อหาในคู่มือ โดยเชื่อมโยงข้อมูลของสัญญาประชาคม ทั้งหมด ๑๐ ข้อ กับกรอบหลักในการดำเนินการเพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศสู่ความยั่งยืน ๙ หัวข้อ เพื่อสร้างการรับรู้ให้แก่ประชาชน

๒.๓ ให้ทำงานเป็นทีม จึงต้องแบ่งบทบาทหน้าที่กันให้ชัดเจนและช่วยเหลือกัน อย่าพูดแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งกัน ชักซ้อมกันล่วงหน้า รับช่วงต่อกันได้ หรือแก้สถานการณ์ตึงเครียดได้

ตัวอย่าง ข้อเสนอแนะ

หัวหน้าทีมตำบล	เลขานุการ	คณะทำงานฯ (ทีม)
๑. เชิญประชุมทีมตำบล - สร้างความรู้เข้าใจร่วมกัน (หลักสูตร) - ทารือ/สอบถามความคิดเห็นทีมตำบลเพื่อการวางแผนการดำเนินงานจัดเวทีในพื้นที่เป้าหมาย (กำหนดวัน/แบ่งหน้าที่/เครื่องมือที่จะใช้ในแต่ละเวที) ๒. ประสานคณะกรรมการระดับอำเภอ ให้คำแนะนำ/เป็นที่ปรึกษาให้กับทีมตำบลในการขับเคลื่อนฯ ๓. เป็นวิทยากรกระบวนการตามประเด็นที่รับผิดชอบ	๑. จัดการประชุมฯ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ/กำหนดแผนลงพื้นที่ร่วมกัน ๒. จัดทำหนังสือ + บันทึก + รายงานผล และเอกสารต่าง ๆ (ใบเซ็นชื่อ, เอกสารประกอบการประชุม, ใบประกอบแบบการเบิกเงิน) ๓. ประสานพื้นที่เพื่อจัดเวทีก่อนจัดเวที อย่างน้อย ๓ วัน ๔. จัดเตรียมวัสดุ/อุปกรณ์สำหรับใช้ในการประชุม ๕. เป็นวิทยากรกระบวนการตามประเด็นที่รับผิดชอบ ๖. รวบรวมและรายงานผลการ	๑. เข้าร่วมประชุมฯ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ/กำหนดแผนลงพื้นที่ร่วมกัน ๒. เตรียมความพร้อมก่อนเริ่มการประชุม (เตรียมสถานที่, แจกเอกสารการประชุม, เตรียมเครื่องมือ และสื่อต่าง ๆ ที่จะใช้) ๓. เป็นวิทยากรกระบวนการตามประเด็นที่รับผิดชอบ ๔. ช่วยผู้อำนวยการจัดเวทีและรายงานผลการดำเนินงานฯ ๕. หน้าที่อื่น ๆ

หัวหน้าทีมตำบล	เลขานุการ	คณะทำงานฯ (ทีม)
๔. รายงานผลการดำเนินงานฯ	ดำเนินงานฯ	

ภาษาที่ใช้

- สามารถใช้ภาษาท้องถิ่นได้ตามความเหมาะสม
- ศึกษาคู่มือ/แนวทางให้ชัดเจน และนำไปประยุกต์ใช้ให้เป็นภาษา/คำพูดที่เข้าใจง่าย
- ใช้คำพูดที่เป็นกลาง ไม่ชี้นำหรือมีอคติ
- ใช้ภาษากายหรือกิริยาท่าทางประกอบการเล่า
- ใช้น้ำเสียงที่เหมาะสม และเป็นกันเอง

การสื่อสาร

- ทำเป็นหนังสือในการติดต่อประสานงาน (เชิญประชุม/รายงานผล ฯลฯ)
- เครื่องมือสื่อสาร (โทรศัพท์/ไลน์ ฯลฯ)
- วัสดุคอมพิวเตอร์ (โน้ตบุ๊ก/เครื่องฉาย/เครื่องเสียง ฯลฯ)
- วัสดุอุปกรณ์ (กระดาษฟลิปชาร์ต/ปากกาเคมี/เอกสารประกอบการประชุม/สื่อเครื่องฉายวิดิทัศน์/บัตรคำ ฯลฯ) ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

แผนการจัดเวที ๔ ครั้ง ในหมู่บ้าน/ชุมชน ตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน

ครั้งที่ ๑ เวทีปรับทุกข์ ผูกมิตร

เป้าประสงค์ เพื่อให้ทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ไปเยี่ยมเยียนครัวเรือน เข้าไปรับทราบความทุกข์ยากและปัญหาของหมู่บ้าน/ชุมชน รวมทั้งค้นหาความต้องการของประชาชน โดยยึดหลักการมีส่วนร่วม

ประเด็น ๐๒ คนไทยไม่ทิ้งกัน

- การดูแลผู้มีรายได้น้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ลงทะเบียนเพื่อรับสวัสดิการแห่งรัฐ

๐๓ ชุมชนอยู่ดีมีสุข

- การพัฒนาความเป็นอยู่ อาชีพและรายได้ให้แก่ประชาชน
- ปฏิรูปโครงสร้างการผลิตภาคการเกษตร

ผลผลิต ๑. ผู้ลงทะเบียนรับสวัสดิการแห่งรัฐได้รับการวินิจฉัยและมีทางเลือกในการส่งเสริมคุณภาพชีวิต

๒. หมู่บ้าน/ชุมชน มีแผนงาน/โครงการ สอดคล้องตามความต้องการและปัญหาของพื้นที่

ครั้งที่ ๒ สร้างความตื่นรู้ในสิทธิ หน้าที่ และการอยู่ร่วมกัน

เป้าประสงค์ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้วยความสามัคคี ตื่นตัวในความร่วมมือเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน ตามหลักประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ประเด็น ๐๑ สัญญาประชาคม ผูกใจไทยเป็นหนึ่ง

- การสร้างสามัคคีปรองดอง
- จัดให้มีการทำสัญญาประชาคมของหมู่บ้าน/ชุมชน ในเรื่องที่ยอมรับของทุกฝ่ายและปฏิบัติร่วมกันได้

๐๕ รู้สิทธิ รู้หน้าที่ รู้กฎหมาย

- ให้ความรู้ประชาชนในเรื่องสิทธิ หน้าที่ และการเป็นพลเมืองที่ดี

๐๖ รู้กลไกการบริหารราชการ

- ให้ความรู้เรื่องกลไกการบริหารราชการแผ่นดินในแต่ละระดับ
- การบริหารงบประมาณที่มุ่งประโยชน์แก่ประชาชน

๐๗ รู้รักประชาธิปไตยไทยนิยม

- การให้ความรู้แก่ประชาชนในหลักประชาธิปไตยและธรรมาภิบาล

ผลผลิต กำหนดกิจกรรมที่หมู่บ้าน/ชุมชน สามารถดำเนินการเองได้ และร่วมมือกันปฏิบัติ

ครั้งที่ ๓ ปรับเปลี่ยนความคิด (Mindset) ด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ

เป้าประสงค์ เพื่อให้ประชาชนเข้าใจและน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และเข้าใจการมีส่วนร่วมในการบริหารราชการแผ่นดิน

ประเด็น ๐๔ วิถีไทยวิถีพอเพียง

- ส่งเสริมให้นำน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต รวมทั้งการสร้างวินัย การออมในทุกกลุ่มช่วงวัย

ผลผลิต ๑. ประชาชนปรับแผนการดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รู้กิน รู้อยู่ รู้ใช้

๒. หมู่บ้าน/ชุมชน ดำเนินโครงการ/กิจกรรม โดยใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า สมประโยชน์

ครั้งที่ ๔ สร้างการรับรู้ ปรับความคิด (Mindset) เพื่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนา

เป้าประสงค์ เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนในเรื่องที่จำเป็นต้องรู้ในการดำเนินชีวิตและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศไทย

ประเด็น ๐๘ รู้เท่าทันเทคโนโลยี

- ให้ความรู้ประชาชนเกี่ยวกับเทคโนโลยี ให้ความสำคัญต่อการเข้าถึงข้อมูลที่ถูกต้องผ่านโครงการสำคัญ เช่น อินเทอร์เน็ตหมู่บ้าน

๐๙ ร่วมแก้ไขปัญหายาเสพติด

- บูรณาการการดำเนินงานของทุกภาคส่วนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างครบวงจร

ผลผลิต ประชาชนมีความตระหนักและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน รู้จักเลือกผู้นำที่ดี

หมายเหตุ ๑. หน่วยงานต่าง ๆ ที่มีภารกิจ หรือแผนงาน/โครงการ ลงในพื้นที่ ก็ให้ลงไปร่วมพูดคุย สร้างความเข้าใจให้กับประชาชนได้ทั้ง ๔ เวที หรือถ่ายทอดผ่านทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบล โดยการสนับสนุนสื่อต่าง ๆ ทั้งนี้ ให้สื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย เป็นรูปธรรม และเชื่อมโยงกับหัวข้อหลักของเวที และหลีกเลี่ยงเรื่องที่จะก่อให้เกิดความขัดแย้ง

๒. ก่อนปิดเวทีในแต่ละครั้งให้มีการมอบภารกิจหรือฝากการบ้านที่เป็นรูปธรรม ให้แก่ผู้นำและประชาชนที่เข้าร่วมเวที ภายใต้ประเด็น/ขอบเขตเนื้อหา เพื่อมาพบกันอีกครั้งต่อไป

๓. ในการเริ่มต้นเวทีแต่ละครั้ง ให้วิทยากรหลักของทีมขับเคลื่อนฯ ตำบล มีการทบทวนเนื้อหา ผลจากเวทีครั้งก่อน หรือทวงถามภารกิจ การบ้านที่ได้มอบหมายไว้ เพื่อเชื่อมโยงบรรยากาศให้ประชาชนเห็นความต่อเนื่อง และตระหนักเห็นว่าการพัฒนาที่จะเกิดความยั่งยืน หมู่บ้าน/ชุมชน ต้องดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง สร้างหมู่บ้าน/ชุมชนให้เข้มแข็ง แม้ไม่มีงบจัดเวทีจากภาครัฐแล้ว

๐๑ สัญญาประชาคม ผูกใจไทยเป็นหนึ่ง

๑. ความเป็นมา

รัฐบาลมีนโยบายสร้างความสามัคคีปรองดองในหมู่ประชาชน คณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง (ป.ย.ป.) ได้สำรวจความคิดเห็นของผู้แทนพรรคการเมือง กลุ่มการเมือง และหน่วยงาน/องค์กรทุกสาขาอาชีพทั่วประเทศนำความคิดเห็นที่สอดคล้องต้องกันมาจัดทำเป็น “สัญญาประชาคมเพื่อสร้างความสามัคคีปรองดอง” แล้วให้กระทรวงมหาดไทย กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เผยแพร่ให้ประชาชนทราบสาระสำคัญของสัญญาประชาคมฯ สอดแทรกในการจัดกิจกรรมขยายผลการรณรงค์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิตในทุกหมู่บ้าน

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อให้ประชาชนทุกภาคส่วนในทุกหมู่บ้าน รับรู้ เข้าใจสาระสำคัญและประโยชน์ของสัญญาประชาคมฯ อย่างชัดเจน อันจะนำไปสู่การยอมรับและยึดถือเป็นกรอบแนวทางการสร้างความสามัคคีปรองดองในชีวิตประจำวันด้วยความสมัครใจ ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุขในทุกพื้นที่

๓. หน่วยงานที่ร่วมกับชุดปฏิบัติการตำบล

- กระทรวงกลาโหม (กอ.รมน.)
- ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔. ขอบเขตของเนื้อหา

สัญญาประชาคมเพื่อสร้างความสามัคคีปรองดอง ๑๐ ข้อ

๕. กิจกรรมหลังการสร้างการรับรู้

- วิทയാกร (กอ.รมน.) และชาวบ้านร่วมกันเพื่อให้ได้ความคิดที่สอดคล้องกันแล้วนำไปกำหนดทิศทางการพัฒนาหมู่บ้าน
- วิทയാกร (กอ.รมน.) นำผลการวิเคราะห์มาจัดลำดับความสำคัญเพื่อจัดทำแผนและโครงการ
- นำแผนและโครงการเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมแก้ไขปัญหา
- วิทയാกร (กอ.รมน.) ตรวจสอบความเข้าใจของประชาชนและรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์เสนอหน่วยเหนือหรือหน่วยงานเกี่ยวข้องนำไปใช้วางแผนพัฒนาประเทศต่อไป

หัวข้อ ๐๑ : สัญญาประชาคม ผูกใจไทยเป็นหนึ่ง

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
๑. รู้รักสามัคคี ร่วมกันสร้างสามัคคี ประองตอง ใช้สิทธิเสรีภาพ ตามกฎหมาย ยอมรับ ความคิดต่าง เข้าใจ ประชาธิปไตย เลือกตั้ง โปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม แก้ไขปัญหาด้วยระบบ รัฐสภา	- ประชาชนกับรัฐร่วมกันสร้าง ความสามัคคีปรองดองในชาติ - ทุกคนเป็นพลังแก้ปัญหาประเทศ และมีส่วนร่วมตามกระบวนการ ประชาธิปไตย - ประชาชนควรมีความเข้าใจ การบริหารงานของรัฐบาลในเรื่องต่าง ๆ - การบริหารจัดการงบประมาณของรัฐ มีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด - เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของ ประชาชนไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำ และสร้างบรรยากาศสามัคคีปรองดอง - นักการเมืองต้องรับผิดชอบ ต่อประชาชน ยึดถือจริยธรรม และจรรยาบรรณในอาชีพ - ภาคการเมืองต้องคัดสรรบุคคลเข้าสู่ ระบบการเมืองให้เหมาะสม - จูงใจให้คนดี มีความรู้ความสามารถ เข้าสู่ระบบการเมือง	ตัวอย่างคำถาม – คำตอบ ถาม ในหมู่บ้าน/ชุมชนของเรามีการ ให้ความร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกันด้วยดี หรือไม่ อย่างไร ตอบ กรณีตอบว่าช่วยเหลือกันดีอยู่แล้ว ให้วิทยากรพิจารณา ดังนี้ ๑. ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้สิทธิ เสรีภาพ โดยการใช้สิทธิเสรีภาพของแต่ละ คน จะต้องไม่เป็นการรบกวนหรือรุกรานสิทธิ เสรีภาพของคนอื่น ๒. ให้ความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ที่โปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม ประเทศชาติ จะดีได้ ด้วยการเมืองดี เพราะการเมืองเป็น หน่วยกำหนดนโยบายการบริหารประเทศ การเมืองจะดีได้ ขึ้นอยู่กับคนดี ประชาชน จึงต้องพิจารณาเลือกคนที่ดี เพื่อไปกำหนด นโยบายที่ดี ใช้งบประมาณในทางที่ดี เพื่อพัฒนาความเจริญแก่หมู่บ้าน/ชุมชน/ อำเภอ/จังหวัด คนดีหมายถึงอะไร คงต้อง มองว่า เป็นคนที่ยอมสละประโยชน์ส่วนตน เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ใช้หรือไม่ หรือคนที่ ทำประโยชน์แก่ประชาชนให้ได้รับ การคุ้มครองดูแลมีคุณภาพชีวิตที่ดี และคนที่มุ่งสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า แก่ประเทศชาติ การเลือกคนดีเป็นผู้แทน ของเรา จะทำให้เงินภาษีที่เราเสียไป ถูกใช้ อย่างคุ้มค่า เราทุกคนจึงต้องเลือกตั้งคนดี เข้าไปเป็นผู้แทนของเรา ถาม กรณีบางคนหรือบางกลุ่ม มีความเห็นต่าง วิทยากรต้องศึกษาก่อนว่า ในพื้นที่มีความเห็นต่างในเรื่องอะไร เช่น เชื้อชาติ หรือศาสนา หรือการเมือง หรือการ แย่งกันใช้ทรัพยากรในพื้นที่ หรือเรื่องอื่น ๆ เป็นต้น เราจะมีวิธีการแก้ไขปัญหายังไร เพื่อมิให้ความเห็นที่แตกต่างกัน นำไปสู่ ความไม่เข้าใจกัน

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
		ตอบ ช่วยกันคิด แล้วกำหนดเป็นกติกาของสังคมหมู่บ้าน/ชุมชนนั้น ๆ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข
๒. ยึดมั่นศาสตร์พระราชา พัฒนาตนเอง นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ ประกอบอาชีพสุจริต มีไมตรีจิตต่อกัน	- ใช้หลักวิชาการมาแก้ไขปัญหา โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ควบคู่ไปกับการจัดการความรู้ และความมีคุณธรรม - ให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจฐานราก ที่เชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจเสรี - ส่งเสริมระบบสาธารณสุขปึกแผ่นพื้นฐานให้ทั่วถึง - ประชาชนพัฒนาตนเอง โดยรัฐสนับสนุน เช่น พัฒนาระบบคมนาคมขนส่ง สร้างอาชีพ และการสร้างรายได้ให้ชุมชนด้านอื่น ๆ - แก้ไขปัญหาเกษตรกรรมแบบดั้งเดิม เช่น การปลูกข้าว พืชสวน/พืชไร่ เลี้ยงหมู/เปิด/ไก่ นำผลผลิตไปขาย สร้างรายได้และยังชีพ จัดระบบดูแลคนส่วนนี้ ให้อยู่รอดในสังคมได้อย่างเหมาะสม - การพัฒนาเกษตรกรรมแบบดั้งเดิมไปสู่อุตสาหกรรมขนาดเล็ก ใช้เครื่องมือเข้าช่วยแปรรูปสินค้าเกษตรกรรม - เปลี่ยนไปสู่เกษตรกรรมสมัยใหม่ เน้นการบริหารจัดการ และใช้เทคโนโลยี หรือ Smart Farming - เชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่า และการกระจายรายได้จากบน กลาง ล่าง ซึ่งจะต้องไม่เป็นการผูกขาด เปลี่ยนเป็นการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เผื่อแผ่ แบ่งปันเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ	ตัวอย่างคำถาม – คำตอบ ถาม นำศาสตร์พระราชามาปรับใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างไร ตอบ อยู่บนหลักคิดเพื่อความสมดุล ยึดมั่นในหลักคุณธรรมศีลธรรม นำไปสู่ความสมดุลและความยั่งยืน ถาม ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ทำอย่างไร ตอบ การทำอะไรก็ตามที่ไม่มากหรือน้อยเกินไป ไม่ตระหนี่ถี่เหนียวหรือฟุ่มเฟือยจนเกินไป โดยพิจารณาจากกำลังของตนเอง มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง สามารถวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสียที่เกิดขึ้นได้ ประเมินความเสี่ยงหรือวิเคราะห์ปัญหา เพื่อวางแผนป้องกันได้ ถาม ความรู้และคุณธรรม เราควรปฏิบัติอย่างไร ตอบ อาศัยความรู้และประสบการณ์ มาปฏิบัติให้เกิดผลจริงโดยอาศัยหลักวิชา มาดำเนินการในทุกขั้นตอน
๓. ร่วมบริหารจัดการทุจริต ใช้ชีวิตตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม มีความซื่อสัตย์ ร่วมกัน	- นำหลักธรรมาภิบาล หรือระบบการบริหารจัดการที่ดีมาใช้ เพื่อให้การบริหารปกครองประเทศโปร่งใส ตรวจสอบได้	ตัวอย่างคำถาม – คำตอบ ถาม เราเข้าใจคำว่าคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรม อย่างไร ตอบ คุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
ต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ	- มีกลไกสร้างความเป็นธรรมในสังคม - ส่งเสริมกลไกการตรวจสอบการทุจริตที่โปร่งใสเป็นอิสระ และเป็นกลาง - สนับสนุนการรวมตัวของภาคประชาชน ให้เป็นกลไกควบคุมและลงโทษทางสังคม - ให้รู้ถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริต - การบริหารงานบุคคลของหน่วยงานภาครัฐต้องเป็นไปตามระบบคุณธรรมมิให้ใช้อำนาจหรือกระทำการโดยมิชอบ	คือ การทำความดีทุกอย่าง หรือแนวทางที่ถูกต้องในการดำเนินชีวิต เช่น ความยุติธรรม ความเมตตา เป็นต้น เป็นหลักและแนวปฏิบัติในการประพฤติปฏิบัติที่อยู่บนพื้นฐานของการปฏิบัติตามกฎหมายหรือการยอมรับของสังคมในทางที่ดี ถาม จะมีวิธีการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบหรือให้หมู่บ้าน/ชุมชนของเราปราศจากการทุจริตอย่างไร ตอบ ๑. ช่วยกันดูแลสอดส่องคนในหมู่บ้าน/ชุมชน ๒. ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตในทุกรูปแบบ เช่น การซื้อสิทธิ ขายเสียง เวลานี้ มีกฎหมายใหม่ประกาศใช้แล้ว คนซื้อและคนขายผิดทั้งคู่ และมีโทษหนัก อยากให้ทุกคนระมัดระวัง ๓. เงินที่รัฐนำมาพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนของเรา เป็นเงินที่มาจากภาษีของเราทุกคน เราจึงควรเลือกนักการเมืองที่ดีให้เข้าไปใช้งบประมาณแทนเรา และเราต้องช่วยกันตรวจสอบดูแล้วว่า งบประมาณนั้นถูกใช้อย่างคุ้มค่าหรือไม่ มีการทุจริตหรือไม่ ถ้าเราเลือกคนดี ไม่ทุจริต ให้เข้าไปบริหารประเทศ ประเทศของเราก็จะพัฒนาไปในทางที่ดี
๔. ร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ร่วมดูแลรักษาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างทั่วถึงเป็นธรรม คำนึงถึงความสมดุลและยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม	- เสริมสร้างพลังประชาชนให้มีส่วนร่วมในการดูแลท้องถิ่นและชุมชนของตนเอง - การให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการอนุรักษ์ คุ้มครองและบำรุงรักษาฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้ หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายตลอดจนการใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม	ตัวอย่างคำถาม – คำตอบ ถาม ท่านมีความคิดเห็นเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างไร ตอบ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อประชาชนทุกคน เราจึงต้องช่วยกันดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพราะหากเราไม่ช่วยกันดูแล ผลกระทบที่เกิดขึ้นก็จะทำให้เราเดือดร้อนเช่นกัน ซึ่งทุกวันนี้เราเห็นตัวอย่างได้จาก ขยะ มลพิษทางอากาศ มลพิษทางน้ำ หรือการเปลี่ยนแปลง

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
	ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณี อันดีงามของท้องถิ่น	ของสภาพภูมิอากาศ
๕. ดูแลคุณภาพชีวิต ร่วมกันสนับสนุนดูแล ให้มีการดูแลคุณภาพชีวิต ด้านสาธารณสุขและ การศึกษาให้ทั่วถึงและ เท่าเทียมกัน	- การบริหารกิจการบ้านเมือง ต้องเป็นไปเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ ประชาชน และเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อการกิจ ของรัฐ - การพัฒนาเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มี ทักษะเป็นผู้ให้บริการประชาชน ให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว ไม่เลือก ปฏิบัติ และปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ - ประชาชนทุกกลุ่ม ทุกภาค และจังหวัด ได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม โดยการจัดสรรงบประมาณภาครัฐ อย่างเหมาะสม และใช้จ่ายงบประมาณ อย่างคุ้มค่า โปร่งใส มีประสิทธิภาพ - เด็กทุกคนต้องได้รับการศึกษา ภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ มีการเรียนรู้ ตลอดชีวิต และได้มาตรฐานสากล - ด้านสาธารณสุข ประชาชนต้องได้รับ การบริการอย่างทั่วถึง และมีความรู้ พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและ ป้องกันโรค	ตัวอย่าง คำถาม – คำตอบ ถาม เราได้รับการดูแลคุณภาพชีวิต หรือด้านสาธารณสุขในเรื่องอะไรบ้าง ตอบ การดูแลคุณภาพชีวิต การสาธารณสุขถือเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็น สำหรับทุกคน ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน ในการได้รับการบริการจากรัฐตามที่กฎหมาย กำหนด เช่น เจียยังชีพผู้สูงอายุ เงินจ่าย สำหรับเด็กแรกเกิด การได้ลดภาษี บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ การออกตรวจเยี่ยม ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และอื่น ๆ ที่วิทยากรเห็นว่ารัฐจัดสวัสดิการให้ ประชาชนในหมู่บ้านนั้น ๆ ได้รับประโยชน์ เป็นต้น ถาม สิ่งที่คุณเห็นว่า เป็นความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน ในด้านคุณภาพชีวิตหรือด้านสาธารณสุข และต้องการให้รัฐสนับสนุนหรือให้ ความช่วยเหลือ มีอะไรบ้าง ตอบ วิทยากรควรพิจารณาจาก ความต้องการว่า มีระเบียบ กฎหมายเอื้อให้ สามารถดำเนินการได้หรือไม่ และหา แนวทางแก้ไขให้หมู่บ้าน/ชุมชน หรือเสนอ ความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน ให้หน่วยงานที่มีอำนาจช่วยแก้ไขปัญหา หาทางออก หรือส่งเรื่องให้คณะทำงาน ในระดับสูงขึ้นไปหาแนวทางแก้ไขปัญหา ให้หมู่บ้าน/ชุมชน
๖. เคารพกฎหมาย เชื้อมั่น และปฏิบัติตาม กฎหมาย กระบวนการ ยุติธรรมต้องทำงาน อย่างอิสระ เป็นกลาง ไม่เลือกปฏิบัติ	- นำระบอบนิติรัฐ นิติธรรมมาใช้ - ดำเนินการอย่างรวดเร็วเท่าเทียมกัน ในทุกกรณี - พิจารณาคดีด้วยความเที่ยงตรง สุจริต เป็นธรรม - ผู้ที่ได้รับผลกระทบจะต้องได้รับการ เยียวยาอย่างเหมาะสม - ให้ความรู้เรื่องกฎหมายแก่ประชาชน	ตัวอย่าง คำถาม – คำตอบ - วิทยากรอธิบายว่า กฎหมายมีความจำเป็น ต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม เพื่อให้สังคมอยู่ อย่างร่มเย็นเป็นสุข เพราะกฎหมายจะทำให้ ทุกคนถือปฏิบัติได้ถูกต้อง เป็นการเคารพ สิทธิของทุกคน โดยไม่ละเมิดสิทธิ หน้าที่ ของคนอื่น ถาม กฎหมายช่วยอะไรเราได้บ้าง

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
	- เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อกระบวนการยุติธรรมในการตรวจสอบและการบังคับใช้กฎหมาย - กฎหมายจะต้องได้รับการทบทวนและปรับปรุงแก้ไขให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับความเป็นจริงของสังคม - ทุกฝ่ายจะต้องเคารพกฎหมายและปฏิบัติตามกฎหมายโดยเคร่งครัด - การใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง พลเรือน ตำรวจ ทหาร ต้องเป็นกลาง และไม่สนับสนุนมวลชนฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง - ประชาชนสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ ปราศจากอาวุธ ภายใต้กรอบของกฎหมาย โดยได้รับการคุ้มครองความปลอดภัยในการชุมนุมจากการก่อวินาศกรรม แทรกแซง หรือประทุษร้ายจากบุคคลที่สามที่เป็นปฏิปักษ์หรือต่อต้านการชุมนุม - ประชาชนที่ไม่ได้ร่วมชุมนุม จะได้รับความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการจัดสรรการใช้พื้นที่สาธารณะ เช่น การจัดจราจร เป็นต้น	ตอบ ในปัจจุบันมีการแก้ไขกฎหมายเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้อย่างรวดเร็ว ประชาชนได้รับความช่วยเหลือทันทีที่ทุกคนสามารถขอความช่วยเหลือจากรัฐเมื่อรู้สึกว่าร่างกายถูกละเมิดสิทธิ หรือไม่ได้ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่รัฐ เช่น การยื่นขอความช่วยเหลือจากศูนย์ดำรงธรรม เป็นต้น ถาม หากเราได้รับความเดือดร้อนหรือถูกละเมิดสิทธิ หรือไม่ได้ได้รับความเป็นธรรม หรือมีปัญหาในชีวิตควรทำอย่างไร ตอบ ควรปรึกษากับคนที่มีความรู้และเข้าใจในเรื่องนั้น ๆ หรือปรึกษาศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด/อำเภอ
๗. รู้เท่าทันข่าวสาร ตรวจสอบข่าวสารให้ถูกต้อง ชัดเจน ไม่หูเบา เชื่อคนง่าย และไม่เสนอข้อมูลที่บิดเบือน ยั่วยุ ก่อให้เกิดความขัดแย้ง	- สื่อมวลชนต้องรับผิดชอบต่อสังคมตามกรอบจริยธรรมและหลักวิชาชีพ - องค์กรวิชาชีพสื่อมวลชนต้องดำเนินการอย่างจริงจังต่อสื่อมวลชนที่กระทำความผิดมาตรฐานจรรยาบรรณควบคุมดูแลบุคลากรในวิชาชีพ - สื่อมวลชนให้มีมาตรฐานและคุณธรรม - สื่อมวลชนต้องให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนแก่ประชาชน และต้องไม่นำเสนอข้อมูลที่บิดเบือน สร้างความเกลียดชัง หรือยั่วยุให้ใช้ความรุนแรง - ประชาชนต้องใช้ความรอบคอบในการรับรู้ข่าวสารและรู้เท่าทันสื่อ - มีทางเลือกในการบริโภคข้อมูลข่าวสารสามารถนำเสนอประเด็นสำคัญผ่านสื่อ	ตัวอย่าง คำถาม – คำตอบ ถาม สมมุติว่า เราได้รับรู้ข้อมูลบางอย่างมา เราจะส่งข้อมูลนั้นต่อให้คนอื่นในทันทีหรือไม่ หรือจะศึกษาข้อมูลนั้นก่อนหรือไปสอบถามคนอื่นก่อน ตอบ การรับฟังข้อมูล หรือข่าวสารจะต้องพิจารณาว่า ข้อมูลข่าวสารนั้นเป็นข้อมูลที่เผยแพร่ได้หรือไม่ หรือข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลที่แท้จริงเชื่อถือได้หรือไม่ หรือข่าวดังกล่าวจะทำให้เราเกิดความเข้าใจผิดหรือไม่ ทุกคนต้องช่วยกันดูแลสอดส่องตรวจสอบข้อมูลก่อนที่จะเผยแพร่ให้คนอื่นรับรู้ เพื่อให้ทุกคนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง หากเราเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ใช่ข้อมูลที่แท้จริง จะทำให้เรา

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
	ช่องทางต่าง ๆ และเข้าถึงข้อมูลได้อย่างสะดวก รวดเร็ว - ร่วมกันสอดส่องดูแลไม่ให้มีการบิดเบือน เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นเท็จ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งในสังคม - จัดให้มีกลไกป้องกันการแทรกแซงและคุกคามการทำงานของสื่อมวลชน	ถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย รวมทั้งคนที่เผยแพร่ข้อมูลนั้นต่อ ๆ ไปด้วย จึงอยากให้ทุกคนช่วยดูแลกันและกันในเรื่องดังกล่าว
๘. ยึดมั่นกติกาสากล ปฏิบัติตามกฎกติกาสากลระหว่างประเทศ	- ภาครัฐต้องดำเนินการตามหลักการโดยสอดคล้องกับกฎหมาย และกฎกติการะหว่างประเทศ ซึ่งต้องไม่ขัดต่อหลักปฏิบัติ ขนบธรรมเนียมของไทย และควรยึดถือผลประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญ - ดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน ด้วยการปรับโครงสร้างสังคม กฎหมาย และกลไกการบังคับใช้กฎหมายอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับมาตรฐานสากล - ศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาเรื่องการทำประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (Illegal Unreported and Unregulated Fishing : IUU) การกำหนดมาตรฐานและกฎข้อบังคับระหว่างประเทศที่จำเป็นสำหรับความปลอดภัย ความมั่นคง ประสิทธิภาพ และความสอดคล้องของการบิน/การพิทักษ์สิ่งแวดล้อมที่ได้รับผลกระทบจากการบิน (International Civil Aviation Organization : ICAO) - เร่งรัดการแก้ไขปัญหาเขตแดน โดยยึดหลักสันติวิธีในการปรึกษาหารือกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อร่วมกันป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคง และเศรษฐกิจ - เสริมสร้างความร่วมมือเกี่ยวกับ	ตัวอย่าง คำถาม – คำตอบ ถาม ท่านเห็นว่ามาตรฐานสากล กฎกติการะหว่างประเทศเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันอย่างไร ตอบ ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของอาเซียน และเป็นประเทศที่มีทรัพยากรทางอาหารที่สมบูรณ์ รัฐจึงพยายามพัฒนาประเทศให้มีความเป็นมาตรฐานสากล เพื่อให้มีอำนาจต่อรองกับนานาประเทศ ซึ่งผลของการดำเนินการดังกล่าวจะทำให้ประชาชนทุกคนมีรายได้เพิ่มขึ้น และทุกคนจะได้พ้นจากกับดักของความยากจน มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิม เนื่องจากประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตอาหารที่สำคัญของโลก เราจึงต้องร่วมมือ ช่วยกันเสนอความคิดที่จะพัฒนาประเทศชาติ เพื่อความเป็นอยู่และปากท้องของพวกเราทุกคน หรือปฏิบัติตามคำแนะนำของรัฐ เพื่อให้ประเทศไทยเป็นผู้นำทางอาหาร และทำให้เราทุกคนพ้นจากความยากจน

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
	การส่งผู้ร้ายข้ามแดนกับทุกประเทศ - การทำให้ประเทศสามารถยกระดับฐานะในเวทีระหว่างประเทศ โดยอยู่ในตำแหน่งบทบาทในประชาคมโลกที่เหมาะสม ได้รับเกียรติ และโอกาสการเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหา - การทำให้ประเทศไทย กลุ่มประเทศกัมพูชา ลาว เมียนมา เวียดนาม (CLMV) และอาเซียนเข้มแข็งไปด้วยกันโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง ในลักษณะเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์	
๙. พัฒนาและปฏิรูปประเทศ รับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำสู่การเปลี่ยนแปลงประเทศอย่างเป็นระบบและครบวงจร	- ส่งเสริมให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากทุกภาคส่วน (รัฐ/ข้าราชการ/ประชาชน/ประชาสังคม/NGOs/ ฯลฯ) ร่วมมือกันพัฒนาและปฏิรูปประเทศในทุก ๆ ด้าน - ปฏิรูปประเทศเพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกัน เพื่อจัดความเหลื่อมล้ำ ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ - เจ้าหน้าที่ในระดับผู้กำหนดนโยบายจนถึงระดับผู้ปฏิบัติ ต้องอำนวยความสะดวกให้เกิดความเชื่อมโยงกันเป็นกลไกเครือข่ายประชารัฐ - คนไทยทุกคนต้องให้ความสำคัญและคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติ ก่อนผลประโยชน์ส่วนตน - ทุกภาคส่วนต้องรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ทำแบบค่อยเป็นค่อยไปตามขั้นตอน ๕ ระดับ ได้แก่ (๑) ให้ข้อมูล (๒) ปรีกษาหารือ (๓) ให้เข้ามาเกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง (๔) ร่วมตัดสินใจ และ (๕) มอบอำนาจในการตัดสินใจ - ประชาชนทุกภาคส่วนมีความเข้าใจถึงต้นตอของปัญหา และร่วมเดินหน้า	ตัวอย่าง คำถาม – คำตอบ ข้อ ๙ - ข้อ ๑๐ ถาม ท่านเห็นว่าการปฏิรูปประเทศและการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติเกี่ยวข้องกับท่านอย่างไร ตอบ การปฏิรูปประเทศและการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ จะมีผลกับทุกท่าน ทั้งทางตรงและทางอ้อม เป็นการกำหนดเป้าหมายของประเทศที่ชัดเจน และได้รับการยอมรับร่วมกันในสังคมไทยที่จะส่งผลให้เกิดการผนึกกำลังและระดมทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนการพัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน การดำเนินการมีการบูรณาการ และเป็นเอกภาพตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนตามที่องค์การสหประชาชาติกำหนดไว้ และตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น หากทุกคนร่วมมือร่วมใจช่วยกันปฏิรูปประเทศและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ก็จะทำให้ทุกคนหลุดพ้นจากกับดักรายได้ปานกลางหรือพ้นจากความยากจน ทำให้ทุกคนมีรายได้เลี้ยงตัวเองและครอบครัวอย่างเพียงพอ

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
๑๐. เดินหน้ายุทธศาสตร์ชาติ เข้าร่วมขับเคลื่อนประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นรูปธรรมอย่างยั่งยืน	แก้ไข ซึ่งต้องแก้ปัญหาแบบองค์รวม - ยุทธศาสตร์ชาติเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาประเทศ เป็นกรอบในการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากรอื่น ๆ ของประเทศซึ่งต้องอาศัยการประสานความร่วมมือจากหลายภาคส่วนภายใต้ระบบประชาธิปไตย - การสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับ ให้ทุกฝ่ายและประชาชนทราบความจำเป็นที่จะต้องจัดทำและร่วมกันผลักดันการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติให้เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง - ยุทธศาสตร์ชาติควรมีการทบทวนในทุก ๆ ๕ ปี และ ๑๐ ปี เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ - ต้องกำหนดให้ยุทธศาสตร์ชาติเป็นวาระแห่งชาติ โดยครอบคลุม ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ด้านอยู่ดีมีสุขของประชาชน ด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และด้านยกระดับศักยภาพและคุณภาพของประชาชน ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อลดความเหลื่อมล้ำและการสร้างความสามัคคีปรองดองของคนในชาติ	

กิจกรรมหลังการสร้างการรับรู้

๑. จัดทำแบบสอบถามหรือใช้การยกมือหรือแล้วแต่วิทยากรจะพิจารณา เพื่อสำรวจว่าประชาชนมีความเข้าใจมากน้อยเพียงใด หรือมีข้อเสนอใดที่อยากให้หมู่บ้าน/ชุมชน หรือประเทศของเราพัฒนาไปในทิศทางใด
๒. รวบรวมเป็นสถิติ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับรอบต่อ ๆ ไป ที่วิทยากรเข้ามาพบประชาชนเพื่อจะได้เพิ่มเติมสร้างความเข้าใจให้ประชาชน
๓. ทำต่อไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะเสร็จสิ้นภารกิจ แล้วนำผลดังกล่าวมาวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสีย ความเข้าใจของประชาชน สอบถามความต้องการของประชาชน รวบรวมข้อเสนอแนะจากประชาชนเพื่อนำมาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ส่งให้คณะกรรมการฯ เพื่อวางแผนในการแก้ไขปัญหาในระดับประเทศต่อไป

๐๒ คนไทยไม่ทิ้งกัน

๑. ความเป็นมา

กระทรวงการคลังเสนอที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) พิจารณามาตรการสวัสดิการผู้มีรายได้น้อย ระยะที่ ๒ เพื่อเป็นของขวัญปีใหม่ให้ผู้มีรายได้น้อย โดยแนวทางหลัก คือ การช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อยที่ประสบปัญหาเพื่อรับสวัสดิการแห่งรัฐ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้น้อยต่ำกว่า ๓๐,๐๐๐ บาทต่อปี ที่มีจำนวน ๕.๓ ล้านคน จากผู้ลงทะเบียนผู้มีรายได้น้อยเพื่อรับสวัสดิการแห่งรัฐที่มีทั้งสิ้น ๑๑.๔ ล้านคน ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีการจัดทำแผนชีวิตให้สามารถเติบโตต่อไปข้างหน้าได้อย่างยั่งยืน สร้างโอกาสใน ๔ แนวทาง คือ มีงานทำ มีการศึกษาที่ดี มีที่อยู่อาศัย และได้รับการอบรมที่เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละคน รวมทั้งได้เป็นเจ้าของกิจการ หรือเป็นลูกจ้าง รวมถึงออกไปทำงานต่างประเทศได้ สามารถมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองได้ หรือหากไม่สามารถมีที่อยู่อาศัยได้เองก็สามารถจ่ายค่าเช่าที่อยู่อาศัยได้

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจและสนับสนุนให้ผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่มีรายได้น้อยต่ำกว่า ๓๐,๐๐๐ บาท และอยู่ในวัยแรงงานให้มีรายได้เพิ่มขึ้นรวมถึงเปิดโอกาสให้ผู้ถือบัตรสวัสดิการกลุ่มอื่น ๆ ได้เข้าร่วมการพัฒนาตนเองด้วยความสมัครใจ

๓. หน่วยงานที่ร่วมกับชุดปฏิบัติการตำบล

- กระทรวงการคลัง (คลังจังหวัด)
- กระทรวงแรงงาน (แรงงานจังหวัด)
- กระทรวงมหาดไทย (จังหวัด/อำเภอ/อปท.)
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.จ.)
- ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔. ขอบเขตของเนื้อหา

ประกอบด้วย ๑) หลักการของโครงการ ๒) โครงสร้างการดำเนินงาน ๓) โครงการเพื่อรองรับมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิต ๔) มาตรการส่งเสริมให้พัฒนาตนเอง

๕. กิจกรรมหลังการสร้างการรับรู้

- ทีมหมอบริการรัฐสุขใจ (ปรจ.) ควรลงพื้นที่เยี่ยมครัวเรือนผู้มีรายได้น้อย
- ทีมขับเคลื่อนฯ ตำบลประสานข้อมูลกับทีมหมอบริการรัฐสุขใจ (ปรจ.) เพิ่มเติมกรณีที่ยังไม่มีผู้ลงทะเบียน

หัวข้อ ๐๒ คนไทยไม่ทิ้งกัน

๑) การสร้างความเข้าใจให้กับกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ
ระยะที่ ๒

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
๑. เยี่ยมบ้านเก็บตก สอบถาม recheck ข้อมูลอีกรอบ เพื่อวินิจัยเพิ่มเติม ถ้าผู้มีรายได้น้อยไม่มาร่วมประชาคม ให้ไปเยี่ยมบ้านเพื่อสอบถามข้อมูลถึงที่บ้าน ๒. ให้ผู้นำหมู่บ้าน (กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน) นัดล่วงหน้า เชิญมาร่วมประชาคม ๓. ทีมตำบลเล่าเรื่อง การช่วยเหลือตามนโยบายรัฐบาล ๔. วิเคราะห์ปัญหาของผู้มีรายได้น้อย แยกเป็นกิจกรรม เพื่อดำเนินการต่อไป บรรจุลงเป็นแผนพัฒนาหมู่บ้าน, แผนชุมชน, แผนชีวิต	หลักการของโครงการ ๔ หลักการ ประกอบด้วย ๑) การวิเคราะห์และให้ความช่วยเหลือผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐรายบุคคล ๒) การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐตามความจำเป็นอย่างรอบด้าน (๔ มิติ) ๓) การเข้าหาและติดตามผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ “ทุกคน” ที่มีรายได้ต่ำกว่า ๓๐,๐๐๐ บาท และอยู่ในวัยแรงงาน ๔) การบูรณาการการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำจากกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแบบเบ็ดเสร็จ	วิธีการ วิทยากรหลักชี้แจงว่า “เรามารู้จักโครงการกันว่าเป็นอย่างไร” ตามที่มี “ทีมหมอประชารัฐสุขใจ (ทีม พรจ.)” จัดทำข้อมูลโดยลงสำรวจพื้นที่ ซึ่งหากพบผู้ที่ไม่สามารถพัฒนาตนเองได้ ก็จะทำให้ความช่วยเหลือนำเข้าสู่ระบบสังคมสงเคราะห์ต่อไป เช่น ถ้าเป็นคนที่ไม่สามารถทำงานได้ ทพพลภาพ ขราภาพ และ/หรือ ถ้ายังไม่ได้รับสวัสดิการแห่งรัฐ เพื่อให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีการจัดทำแผนที่ของชีวิตให้สามารถเติบโตไปข้างหน้าได้อย่างยั่งยืน โดยหวังว่า แนวทางจะช่วยให้คนกลุ่มนี้มี ๔ โอกาส คือ ๑) มีงานทำ ๒) มีการศึกษาที่ดี ๓) มีที่อยู่อาศัย ๔) พัฒนาศักยภาพของแต่ละคน และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการของโครงการ ซึ่งประกอบด้วย ๔ หลักการ ดังนี้ ๑) การวิเคราะห์และให้ความช่วยเหลือผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐรายบุคคล (Personalized Plan) โดยจัดให้มีผู้ดูแลผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (Account Officer : AO) เพื่อทำหน้าที่สำรวจสภาพข้อเท็จจริง สอบถามความประสงค์และให้คำแนะนำ แผนการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้รัฐบาลสามารถให้ความช่วยเหลือได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีความยั่งยืน ๒) การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐตามความจำเป็นอย่างรอบด้าน (๔ มิติ) เพื่อให้การพัฒนาผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเป็นไปอย่างยั่งยืน จึงมุ่งเน้นการสร้างโอกาสอย่างรอบด้านใน ๔ มิติ

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
		ได้แก่ (๑) การมีงานทำ (๒) การฝึกอบรม อาชีพและการศึกษา (๓) การเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบและ (๔) การเข้าถึงสิ่งจำเป็นพื้นฐาน ๓) การเข้าหาและติดตามผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ “ทุกคน” ที่มีรายได้ต่ำกว่า ๓๐,๐๐๐ บาท และอยู่ในวัยแรงงานเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น เพียงพอต่อการดำรงชีพ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ถือบัตรสวัสดิการกลุ่มอื่น ๆ เข้าร่วมการพัฒนาตนเองได้โดยสมัครใจ ๔) การบูรณาการการแก้ไขปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำจากกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแบบเบ็ดเสร็จ โดยมีโครงการเพื่อรองรับมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการในทุกมิติ รวมกว่า ๓๔ โครงการจากความร่วมมือและการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ อย่างน้อย ๑๓ หน่วยงาน (๖ กระทรวง ๓ ธนาคาร ๒ กองทุน และ ๒ หน่วยงาน)

๒. โครงสร้างการดำเนินการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหลายหน่วยงาน ในรูปแบบคณะกรรมการ เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับโครงสร้างการดำเนินงานและผู้ที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมาย

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
บูรณาการความร่วมมือระหว่างหลายหน่วยงานในรูปแบบคณะกรรมการ	โครงสร้างการดำเนินงาน ๔ โครงสร้างหลัก ประกอบด้วย ๑) คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (คนส.) ๒) คณะอนุกรรมการติดตามการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ๓) คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐประจำจังหวัด (คอง.) ๔) คณะทำงานพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐประจำอำเภอ หรือ “ทีมหมอประชารัฐสุขใจ	วิธีการ วิทยากรหลักชี้แจงว่า “มีใครทำงานร่วมกันบ้าง” โดยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วย ๔ โครงสร้างหลัก ดังนี้ ๑) คณะกรรมการนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (คนส.) ทำหน้าที่กำหนดนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ๒) คณะอนุกรรมการติดตามการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (คอต.) ทำหน้าที่ติดตามความคืบหน้า

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
	(ทีม ปรจ.)”	และผลการดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตรายบุคคล ๓) คณะอนุกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐประจำจังหวัด (คจจ.) ทำหน้าที่แต่งตั้ง กำกับดูแล และกำหนดแนวทางการปฏิบัติงาน และการลงพื้นที่ของคณะทำงานพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐประจำอำเภอ และมอบหมายและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตรายบุคคล ๔) คณะทำงานพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐประจำอำเภอ หรือ “ทีมหมอประชารัฐสุขใจ (ทีม ปรจ.)” ประกอบด้วย คณะทำงานระดับอำเภอ และผู้ดูแลผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (AO) ซึ่งทำหน้าที่ดูแลและให้คำแนะนำแก่ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐให้เหมาะสมและสอดคล้องตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล โดยการสัมภาษณ์ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐรายบุคคล เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหา สอบถามความประสงค์ เช่น การทำงาน การฝึกอบรมอาชีพ เป็นต้น โดย AO ต้องรับผิดชอบดูแลผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐแต่ละราย ตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการวิเคราะห์ และติดตามเพื่อให้ทราบว่า ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐรายนั้น มีการพัฒนาอย่างไร หรือมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นหรือไม่ เพียงใด

๓. โครงการเพื่อรองรับมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับกลุ่มเป้าหมายและผู้เกี่ยวข้องับมาตรการการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐตามความจำเป็นอย่างรอบด้าน (๔ มิติ)

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
ได้โครงการหรือกิจกรรมซึ่งบูรณาการโครงการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายมิติ และบรรจุไว้ในแผนชุมชน หรือแผนพัฒนาหมู่บ้าน สู่การเป็นชุมชนอยู่ดีมีสุข	โครงการเพื่อรองรับมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตฯ ๔ มิติ ประกอบด้วย มิติที่ ๑ การมีงานทำ มิติที่ ๒ การฝึกอบรมอาชีพและการศึกษา มิติที่ ๓ การเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ มิติที่ ๔ การเข้าถึงสิ่งจำเป็นพื้นฐาน	วิธีการ วิทยากรหลักชี้แจงว่า “มีโครงการอะไรบ้างที่จะให้ผู้มีรายได้น้อย” สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการเพื่อรองรับมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตฯ ซึ่งเป็นการบูรณาการโครงการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การพัฒนาผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเป็นไปอย่างมีเอกภาพและมีความครบถ้วนสมบูรณ์ โดยเป็นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กระทรวงมหาดไทย, กระทรวงแรงงาน, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กระทรวงพาณิชย์, กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น โดยมีโครงการเพื่อรองรับ จำแนกตามมิติต่าง ๆ ดังนี้ ๑) มิติที่ ๑ การมีงานทำ เช่น การจัดหางานในประเทศและต่างประเทศ โดยกระทรวงแรงงาน โครงการแฟรนไชส์สร้างอาชีพเพื่อผู้มีรายได้น้อย โดยกระทรวงพาณิชย์ โครงการตลาดประชารัฐ โดยกระทรวงมหาดไทย เป็นต้น ๒) มิติที่ ๒ การฝึกอบรมอาชีพและการศึกษา เช่น โครงการฝึกอาชีพเร่งด่วน อเนกประสงค์ (ช่างชุมชน) โดยกระทรวงแรงงาน, โครงการเพิ่มทักษะอาชีพแก่เกษตรกรผู้ลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, โครงการมหาวิทยาลัยประชาชน โดยธนาคารออมสิน (ธ.ออมสิน), โครงการให้ความรู้ทางการเงินแก่เกษตรกรลูกค้าผู้มีรายได้น้อย ที่ลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ ปี ๒๕๖๐ โดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นต้น

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
		๓) มติที่ ๓ การเข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ เช่น โครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาอาชีพของผู้มีรายได้น้อยที่ลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ โดย ธ.ก.ส., โครงการสินเชื่อผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ โครงการสินเชื่อธุรกิจแฟรนไชส์ โครงการสินเชื่อ Street Food โดย ธ.ออมสิน เป็นต้น ๔) มติที่ ๔ การเข้าถึงสิ่งจำเป็นพื้นฐาน เช่น โครงการให้กู้ยืมเงินจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) โครงการสินเชื่อที่อยู่อาศัยเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐโดยธนาคารอาคารสงเคราะห์ และกระทรวงการคลัง การออมเพื่อการเกษียณอายุสำหรับแรงงานนอกระบบ โดยกองทุนการออมแห่งชาติ ทั้งนี้ โครงการดังกล่าวข้างต้น สามารถให้การสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐได้อย่างน้อย ๔,๖๙๕,๔๐๗ คน นอกจากนี้ หน่วยงานของรัฐต่าง ๆ สามารถเสนอโครงการเพื่อรองรับมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตฯ เพิ่มเติมได้ และโครงการต่าง ๆ อาจมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับความเป็นจริงในการพัฒนาผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐโดยความเห็นชอบของ คอต. นอกจากนี้ ความต้องการปัจจัยพื้นฐานที่เกี่ยวกับหมู่บ้าน/ชุมชน ก็ให้บรรจุลงในแผนพัฒนาหมู่บ้าน/แผนชุมชนด้วย

๔. มาตรการส่งเสริมให้พัฒนาตนเอง เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับมาตรการส่งเสริมให้พัฒนาตนเอง

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
๑. สร้างความเข้าใจว่า - ทำไมต้องพัฒนาตนเอง - จะต้องพัฒนาตนเองอย่างไร - แล้วจะได้อะไรจากการพัฒนาตนเอง	มาตรการส่งเสริมให้พัฒนาตนเอง	<u>วิธีการ</u> วิทยากรหลักชี้แจงว่า “ถ้าอยากได้ต้องพัฒนาตัวเอง” สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรการส่งเสริมให้พัฒนาตนเอง ซึ่งผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่แสดงความประสงค์จะพัฒนาตนเองในแบบประเมิน

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
๒. เป้าหมายชุมชนอยู่ดีมีสุข : พัฒนาความเป็นอยู่ : พัฒนาอาชีพและรายได้		และเมนูการพัฒนารายบุคคลจะได้รับวงเงินค่าซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็น สินค้าเพื่อการศึกษาและวัตถุดิบเพื่อเกษตรกรรมจากร้านธงฟ้าประชารัฐและร้านอื่น ๆ ที่กระทรวงพาณิชย์กำหนดตามแนวทางประชารัฐสวัสดิการเพิ่มเติม โดยจะเริ่มได้รับในเดือนถัดไปหลังจากเดือนที่แสดงความประสงค์ จนถึงเดือน ธันวาคม ๒๕๖๑ โดยจะได้รับวงเงิน ดังนี้ ๑) ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ที่มีรายได้ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท ในปี ๒๕๕๙ จะได้รับวงเงินเพิ่มเติม จำนวน ๒๐๐ บาท/คน/เดือน ๒) ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ที่มีรายได้สูงกว่า ๓๐,๐๐๐ บาท ในปี ๒๕๕๙ จะได้รับวงเงินเพิ่มเติม จำนวน ๑๐๐ บาท/คน/เดือน และยังเป็นเป้าหมายในการพัฒนาความเป็นอยู่ และพัฒนาอาชีพและรายได้ด้วย

ผลผลิตและการประเมินผล

ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐได้รับการวินิจฉัยจากทีม AO และได้รับการส่งเสริมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

กิจกรรมหลังการสร้างการรับรู้

๑) ทีม ประจ. ควรลงพื้นที่เยี่ยมครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยก่อนวันจัดเวทีครั้งที่ ๑ เพื่อสอบถามสารทุกข์สุขดิบ และเห็นสภาพความเป็นอยู่ที่แท้จริงของผู้มีรายได้น้อย

๒) ให้ทีมขับเคลื่อนฯ ดำบลประสานข้อมูลกับทีม ประจ. อำเภอ ให้ได้ข้อมูลผู้ที่ลงทะเบียนแล้ว ผู้ที่ยังไม่ลงทะเบียน และต้องไปเยี่ยมถึงบ้าน เพื่อแจ้งให้ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน เชิญกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมเวที หรือนัดหมายให้มาลงทะเบียนเพิ่มเติมที่บริเวณการจัดเวทีกับทีม ประจ. อำเภอ

๐๓ ชุมชนอยู่ดีมีสุข

๑. ความเป็นมา

การให้หมู่บ้าน/ชุมชน ใช้แผนหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อใช้ในการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน โดยสามารถจัดลำดับความสำคัญรองรับแผนงานโครงการจากงบประมาณของรัฐบาลหรือจากหน่วยงานราชการ รวมทั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อใช้แก้ไขปัญหาของประชาชนในพื้นที่ให้ตรงตามความต้องการของประชาชนมากที่สุด และสนับสนุนส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้ให้ประชาชน โดยมีชุดปฏิบัติการตำบลลงพื้นที่เป็นพี่เลี้ยงในการจัดทำแผน และร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้าน เรื่องการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน

๒. วัตถุประสงค์

- เพื่อให้หมู่บ้าน/ชุมชนมีความเข้าใจในกระบวนการแผนพัฒนาหมู่บ้าน/แผนชุมชน
- เพื่อให้หมู่บ้าน/ชุมชนสามารถกำหนดกิจกรรม/โครงการที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการรองรับแผนงานโครงการงบประมาณของรัฐบาล หน่วยงานราชการ และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

๓. หน่วยงานที่ร่วมกับชุดปฏิบัติการตำบล

- กระทรวงมหาดไทย (พช.จังหวัด/อำเภอ/องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น)
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (ท่องเที่ยวจังหวัด)
- กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (เกษตรฯ จังหวัด)
- กระทรวงอุตสาหกรรม (อุตสาหกรรมจังหวัด)
- กระทรวงพาณิชย์ (พาณิชย์จังหวัด)
- ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔. ขอบเขตของเนื้อหา

- ความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน/แผนชุมชน
- การวิเคราะห์ และสังเคราะห์ปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- การกำหนดกิจกรรม/โครงการที่เชื่อมโยงกับปัญหาและความต้องการเสนอหน่วยงานที่มีงบประมาณพิจารณา เช่น โครงการด้านการเกษตร เสนอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โครงการด้านการท่องเที่ยวชุมชน และ OTOP เสนอให้กรมการพัฒนาชุมชน หากมีโครงการใดที่ไม่ตรงกับภารกิจของหน่วยงานใดให้เสนอให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นต้น

๕. กิจกรรมหลังการสร้างการรับรู้

ให้ทีมขับเคลื่อนฯ ตำบลประสานร่วมกับ อบท./คณะกรรมการหมู่บ้าน/หน่วยงานอื่น ๆ จัดทำแผนงาน/โครงการโดยยึดผลจากการประชาคม และไม่ควรลงไปจัดเวทีประชาคมซ้ำซ้อน

หัวข้อ ๐๓ ชุมชนอยู่ดีมีสุข

ประเด็น	วัตถุประสงค์/ เป้าหมาย	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
๑. ความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน/แผนชุมชน	เพื่อให้หมู่บ้าน/ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน/แผนชุมชน	- ประเด็นปัญหาต่าง ๆ และปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดปัญหาเหล่านั้น ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายตั้งคำถามและตระหนักถึงความสำคัญที่ต้องกำหนดกิจกรรม/โครงการที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการและการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน/แผนชุมชน	๑.๑ วิทยากรหลักเกริ่นนำเริ่มต้นเวทีโดยการหยิบยกเหตุการณ์ที่เกี่ยวกับการดำเนินโครงการที่ประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จ มุ่งเน้นกิจกรรม/โครงการในพื้นที่ใกล้เคียง สนับสนุนให้ผู้เข้าร่วมเวทีเข้าใจได้ง่าย และไม่นำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างผู้เข้าร่วมเวที เช่น การแก้ปัญหาโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาอาชีพ และการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ฯลฯ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมเวทีแสดงความคิดเห็น โดยตั้งคำถามว่า “จากเหตุการณ์หรือกรณีดังกล่าว ท่านคิดว่า อะไรเป็นเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาหรือความสำเร็จเหล่านั้น” แล้วให้วิทยากรรับฟังความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมเวที จนพอสมควร ๑.๒ เมื่อบรรยากาศการแลกเปลี่ยน/เสนอความคิดเห็นเป็นไปด้วยดี ให้วิทยากรกล่าวนำเพื่อเข้าสู่การสร้าง ความตระหนักถึงความจำเป็นที่ต้องมีการกำหนดกิจกรรม/โครงการที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการที่แท้จริง เชื่อมโยงสู่การจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน/แผนชุมชน ด้วยประโยคที่ว่า “ทุกท่านเคยคิดหรือไม่ว่า เหตุการณ์หรือกรณีดังกล่าวนี้ อาจจะเกิดขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชนของเรา หากต้องเผชิญหน้า หรือตกอยู่ในสถานการณ์เหล่านั้น ท่านจะร่วมมือกันเพื่อหาทางออก หรือวิธีการรับมือกับสถานการณ์เหล่านั้น ได้หรือไม่ และจะอย่างไร” ทั้งนี้ ให้วิทยากรผู้ช่วยเป็นผู้จดบันทึก และเก็บประเด็น

ประเด็น	วัตถุประสงค์/ เป้าหมาย	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
			ความคิดเห็นจากเวทีลงในกระดาศ ฟลิปชาร์ต <u>สื่อ/อุปกรณ์</u> - ตัวอย่างที่แสดงถึงเหตุการณ์ ที่เกี่ยวกับการดำเนินโครงการที่ประสบ ความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จ - กระดาศฟลิปชาร์ต และปากกาเคมี/ บัตรคำ
๒. การวิเคราะห์ และสังเคราะห์ ปัญหา/ความ ต้องการของ หมู่บ้าน/ชุมชน ตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจ พอเพียง	เพื่อให้หมู่บ้าน/ ชุมชนสามารถ วิเคราะห์ สังเคราะห์ เชื่อมโยงข้อมูลสู่การ กำหนดกิจกรรม/ โครงการที่สอดคล้อง กับปัญหาและความ ต้องการตามหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง	- การวิเคราะห์ และสังเคราะห์ ข้อมูลหมู่บ้าน/ชุมชน - การกำหนดกิจกรรม/โครงการ ที่เชื่อมโยงกับปัญหา/ความ ต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน	๒.๑ วิทยากรหลักกล่าวนำเพื่อเข้าสู่ การวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล หมู่บ้าน/ชุมชน โดยให้ผู้เข้าร่วมเวที แสดงความคิดเห็น โดยตั้งคำถามว่า “ท่านคิดว่าหมู่บ้านท่านมีปัญหา อะไรบ้าง” (วิทยากรกระตุ้นการ นำเสนอเป็นด้าน ๆ) วิทยากรหลักให้เวลาผู้เข้าอบรมคิด ชั่วขณะ (ไม่เกิน ๓ นาที) แล้วเดิน สุ่มถามความคิดเห็นพร้อมเหตุผล เจาะลึกเป็นรายคน รวมทั้งวิทยากร ผู้ช่วยเป็นผู้จดบันทึก และเก็บประเด็น ความคิดเห็นจากเวทีลงในกระดาศ ฟลิปชาร์ต ๒.๒ วิทยากรหลักนำผลสรุปของการ จัดเก็บข้อมูลระดับหมู่บ้าน อาทิ ข้อมูล ด้านการเกษตร เศรษฐกิจ สังคมและ คุณภาพชีวิต ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม และสาธารณสุข ฯลฯ (ซึ่งทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบลต้องจัด เวทีพูดคุย สรุปข้อมูลร่วมกันก่อน นำเข้าเวทีประชาคม โดยมุ่งเน้นข้อมูล ที่สะท้อนปัญหาในภาพรวม) <u>รวมทั้ง นำข้อมูลสรุปภาพรวมความต้องการ พัฒนาตาม ๔ มิติ ที่ทีมหมอ ประชารัฐสุขใจ (ทีม ประจ.) ได้ สอบถามจากผู้มีบัตรสวัสดิการแห่ง รัฐ</u> มานำเสนอให้ประชาชนในเวที

ประเด็น	วัตถุประสงค์/ เป้าหมาย	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
			ได้รับทราบ พร้อมทั้งชวนคิดตาม และตั้งคำถามว่า “ท่านคิดว่าจะมีวิธีการแก้ไขหรือทำให้ผ่านเกณฑ์จากข้อมูลตามข้อ ๒.๑ - ๒.๒ อย่างไรได้บ้าง” วิทยากรหลักให้เวลาผู้เข้าอบรมคิด ชั่วขณะ (ไม่เกิน ๓ นาที) แล้วเดิน สุ่มถามความคิดเห็นพร้อมเหตุผล เจาะลึกเป็นรายคน รวมทั้งให้วิทยากร ผู้ช่วยเป็นผู้จดบันทึก และเก็บประเด็น ความคิดเห็นจากเวทีลงในกระดาน ฟลิปชาร์ต ๒.๓ วิทยากรหลักชวนคิดต่อ ในประเด็นของการค้นหา ความต้องการโดยตั้งคำถามว่า “ท่าน คิดว่าหมู่บ้านท่านต้องพัฒนา/ ปรับปรุง/แก้ไขอะไรบ้าง” วิทยากรหลักให้เวลาผู้เข้าอบรมคิด ชั่วขณะ (ไม่เกิน ๓ นาที) แล้วเดิน สุ่มถามความคิดเห็นพร้อมเหตุผล เจาะลึกเป็นรายคน รวมทั้งให้วิทยากร ผู้ช่วยเป็นผู้จดบันทึก และเก็บประเด็น ความคิดเห็นจากเวทีลงในกระดาน ฟลิปชาร์ต ๒.๔ วิทยากรสอบถามในที่ประชุมว่า มีใครจะเพิ่มเติมประเด็นส่วนไหนบ้าง หรือไม่ (ถ้าไม่มี ให้ขอมติที่ประชุมเพื่อ ไปสู่ขั้นตอนต่อไป) <u>สื่อ/อุปกรณ์</u> - กระดานฟลิปชาร์ต และปากกาเคมี/ บัตรคำ - แผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีอยู่แล้ว ในหมู่บ้าน/ชุมชน - ข้อมูลต่าง ๆ ที่หมู่บ้าน/ชุมชน มีอยู่ แล้ว อาทิ ข้อมูล จปฐ. กชช.๒ ค. และ ข้อมูลแหล่งน้ำ เป็นต้น

ประเด็น	วัตถุประสงค์/ เป้าหมาย	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
๓. การกำหนด กิจกรรม/ โครงการ ที่เชื่อมโยงกับ ปัญหาและความ ต้องการ	เพื่อให้หมู่บ้าน/ ชุมชนสามารถ กำหนดกิจกรรม/ โครงการที่สอดคล้อง กับปัญหาและ ความต้องการรองรับ แผนงานโครงการ งบประมาณของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นผู้รับผิดชอบ เช่น โครงการด้าน การเกษตร เสนอให้ กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ โครงการ ด้านการท่องเที่ยว ชุมชน และ OTOP เสนอให้กรมการ พัฒนาชุมชน หากมี โครงการใดที่ไม่ตรง กับภารกิจของ หน่วยงานใด ให้เสนอให้กองทุน หมู่บ้านและชุมชน เมือง เป็นต้น	การกำหนดกิจกรรม/โครงการ ที่เชื่อมโยงกับปัญหา/ความ ต้องการของหมู่บ้าน/ชุมชน ได้แก่ - การพัฒนาเชิงพื้นที่ การเข้าถึง แหล่งเงินทุน การพัฒนาอาชีพ วิสาหกิจชุมชน การพัฒนา แหล่งท่องเที่ยว เส้นทาง ท่องเที่ยวชุมชน (กรมการ พัฒนาชุมชน) - การปฏิรูปภาคการผลิต ลดต้นทุนการสร้างมูลค่าเพิ่ม การสร้างตลาดใหม่ ภาคเกษตรกร (กระทรวงเกษตร และสหกรณ์) - กองทุนหมู่บ้านและชุมชน เมือง	๓.๑ วิทยากรหลักเกริ่นนำเข้าสู่ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา และความต้องการ โดยกล่าวนำเพื่อให้ ผู้เข้าร่วมเวทีได้คิดตามร่วมกันว่า “จากที่ทุกท่านได้ร่วมกันบอกเล่าถึง ปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน/ ชุมชน และได้สรุปอยู่บนกระดานนี้ จากนี้ขอให้ทุกท่านได้ร่วมกัน พิจารณาว่า ปัญหา/ความต้องการใด มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการ แก้ไขก่อนลำดับแรก และควร จะจัดทำกิจกรรม/โครงการอะไรดี (เน้นการค้นหากิจกรรม/โครงการ ในช่วง ๖ เดือนนี้ ร่วมด้วย) เราควรทำ เอง (มุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือจาก จิตอาสาในพื้นที่ อาทิ การจัดการขยะ ในครัวเรือน/ชุมชน การป้องกันและ แก้ไขปัญหายาเสพติด ฯลฯ) ทำร่วม หรือขอรับการสนับสนุน (ทำให้) โดยขอให้ท่านพิจารณาว่าปัญหา/ ความต้องการที่ท่านจะเลือกทำนั้น ต้องเป็นปัญหา/ความต้องการของ ส่วนรวมไม่ใช่ของบุคคลใดบุคคล หนึ่ง” (ในช่วงนี้วิทยากรหลักเปิด โอกาสให้ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในเวที ได้ช่วยเติมเต็มหรือ ให้คำปรึกษาในเรื่องการดำเนิน โครงการทั้งในเรื่องวิชาการ งบประมาณ และวัสดุ/อุปกรณ์) วิทยากรหลักให้เวลาผู้เข้าอบรมคิด ชั่วขณะ (ไม่เกิน ๓ นาที) แล้วเดิน สุ่มสอบถามความคิดเห็นพร้อมเหตุผล เจาะลึกเป็นรายคน รวมทั้งให้วิทยากร ผู้ช่วยเป็นผู้จดบันทึก และเก็บประเด็น ความคิดเห็นจากเวทีลงในกระดาน ฟลิปชาร์ต ๓.๒ วิทยากรหลักเกริ่นนำเชื่อมโยง

ประเด็น	วัตถุประสงค์/ เป้าหมาย	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
			ผลจากกิจกรรมในข้อ ๓.๑ มาสู่ การกำหนดความรับผิดชอบในการ ขับเคลื่อนกิจกรรม/โครงการเพื่อแก้ไข ปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน/ ชุมชน โดยตั้งคำถามให้ประชาชน ในเวทีได้คิดตามร่วมกันว่า “อยากเห็น หมู่บ้าน/ชุมชนเป็นอย่างไรในอนาคต และต้องทำอะไรบ้าง/สมาชิก ในหมู่บ้าน/ชุมชนจะช่วยอะไรจึงจะ ทำให้สิ่งที่ต้องการหรือคาดหวังเป็น จริง” พร้อมทั้งให้ผู้เข้าร่วมเวทีช่วยกัน เสนอผู้รับผิดชอบในการประสาน การดำเนินกิจกรรม/โครงการ ๓.๓ วิทยากรหลักเชื่อมโยงภารกิจ ต่อไปว่า หลังจากได้ข้อสรุปจากการ วิเคราะห์ และสังเคราะห์ปัญหา/ความ ต้องการมาสู่การกำหนดกิจกรรม/ โครงการของหมู่บ้าน/ชุมชน จึงขอให้ คณะกรรมการหมู่บ้าน/ชุมชนนำ ข้อมูลที่ได้ทั้งหมดนี้ ไปประชุมเพื่อ ยกร่างแผนพัฒนาหมู่บ้าน/แผน ชุมชน แล้วนำร่างดังกล่าว มานำเสนอใน<u>เวทีประชาคมครั้งที่ ๒</u> เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน ได้ประชาพิจารณ์และรับรอง เพื่อประกาศใช้ต่อไป <u>สื่อ/อุปกรณ์</u> - กระดาษฟลิปชาร์ต และปากกาเคมี/ บัตรคำ - คู่มือ กม./แบบฟอร์มต่าง ๆ ในคู่มือ กม.

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

หมู่บ้าน/ชุมชนมีความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน/แผนชุมชน และสามารถกำหนดกิจกรรม/โครงการที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการเพื่อเสนอหน่วยงานราชการ ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้รับผิดชอบ เช่น โครงการด้านการเกษตร เสนอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โครงการ

ด้านการท่องเที่ยวชุมชน และ OTOP เสนอให้กรมการพัฒนาชุมชน หากมีโครงการใดที่ไม่ตรงกับภารกิจของหน่วยงานใด ให้เสนอให้กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นต้น

หมายเหตุ : ให้ทีมขับเคลื่อนฯ ตำบลประสานคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก เข้าร่วมเวทีและประสาน อปท. หรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่มีแผนที่ต้องประชุมเพื่อจัดทำแผนงาน/โครงการตามภารกิจของหน่วยงานให้มาร่วมเวที เพื่อดำเนินการไปพร้อมกัน และยึดผลจากการประชุมครั้งนี้ ไม่ควรลงไปจัดเวทีซ้ำซ้อน

๐๔ วิธีไทยวิถีพอเพียง

๑. ความเป็นมา

การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ด้วยตนเองต้องผ่านกระบวนการสำคัญ คือ ๑) สร้างความรู้จากประสบการณ์จริง (สร้างความรู้) เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเห็นความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๒) ทบทวนความรู้/สะท้อนความคิดเพื่อการวิเคราะห์ตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๓) สร้างข้อมูลสรุปองค์ความรู้/สังเคราะห์ความรู้ (กำหนดกรอบชีวิต) เพื่อการปรับเปลี่ยนกรอบความคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข) และหลักการทรงงานของในหลวงรัชกาลที่ ๙ ๔) วางแผนเพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

๒. วัตถุประสงค์

- เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถกำหนดแบบแผนการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ด้วยตนเอง

๓. หน่วยงานที่ร่วมกับชุดปฏิบัติการตำบล

- กระทรวงมหาดไทย (พช.จังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
- ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔. ขอบเขตของเนื้อหา

- ความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- การวิเคราะห์ตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- การปรับเปลี่ยนกรอบความคิด (Mindset) ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- การปรับเปลี่ยนแบบแผนการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๕. กิจกรรมหลังการสร้างการรับรู้

หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำหลักสูตรนี้ไปใช้ในการจัดเวทีที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต (SEP : Way of Life)

หัวข้อ ๐๔ วิถีไทยวิถีพอเพียง

ประเด็น	วัตถุประสงค์/ เป้าหมาย	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
๑. ความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	- ประเด็นปัญหาต่าง ๆ และปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดปัญหาเหล่านั้น ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้กลุ่มเป้าหมายตั้งคำถามและตระหนักถึงความสำคัญที่ต้องดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง - ประวัติของบุคคลที่ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น	วิธีการ วิทยากรหลักชี้แจงก่อนเข้าสู่กระบวนการ วิถีไทยวิถีพอเพียง โดยยังไม่ต้องมีการจดประเด็น ว่า “เกิดอะไรขึ้นในวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๕๙” และเปิดคลิปวิดีโอ “เราจะเข้มแข็ง เพื่อในหลวงรัชการที่ ๙” และเข้าสู่บทเรียน Act เรียนรู้จากประสบการณ์จริง (สร้างความรู้) ๑.๑ วิทยากรหลักเกริ่นนำเริ่มต้นเวที โดยการหยิบยกเหตุการณ์ปัจจุบัน เช่น ปัญหายาเสพติด/ปัญหาสังคม/ ค่านิยม/ปัญหาทางเศรษฐกิจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมเวทีแสดงความคิดเห็นโดยตั้งคำถามว่า “จากเหตุการณ์หรือกรณีดังกล่าว ท่านคิดว่า กำลังเกิดอะไรขึ้นกับบ้านเรา เมืองเรา” แล้วให้วิทยากรรับฟังความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมเวที โดยไม่ต้องจดประเด็น ๑.๒ หลังจากที่ได้รับฟังความเห็นจากข้อ ๑.๑ พอสมควรแล้ว ให้วิทยากรตั้งคำถามเจาะประเด็นลงไปอีกว่า “อะไรเป็นเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาเหล่านั้น” ๑.๓ เมื่อบรรยากาศการแลกเปลี่ยน/เสนอความคิดเห็นเป็นไปด้วยดี ให้วิทยากรกล่าวนำเพื่อเข้าสู่วิถีทัศน์ทางรอดของชีวิต/พลิกชีวิต “พลิกชีวิตใหม่ บังอร ไชยเสนา” หรือคลิป “ลุงนิล” พลิกชีวิตด้วยเศรษฐกิจพอเพียง โดยกล่าวประโยคที่ว่า “ทุกท่านเคยคิดหรือไม่ว่า เหตุการณ์หรือกรณีดังกล่าวนี้

ประเด็น	วัตถุประสงค์/ เป้าหมาย	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
			อาจจะเกิดขึ้นในหมู่บ้าน/ชุมชนของเรา หากเราต้องเผชิญหน้า หรือตกอยู่ในสถานการณ์เหล่านั้น โดยที่เราไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ท่านจะมีทางออก หรือวิธีการรับมือกับสถานการณ์เหล่านั้นอย่างไร วิทยากรหยุดพูดชั่วขณะและกล่าวต่อไปว่า “เอาล่ะครับ/คะ หลังจากนี้ทุกท่านจะได้ชมเรื่องราวชีวิตของผู้หญิงคนหนึ่ง ที่ช่วงหนึ่งของชีวิตต้องเผชิญ กับความทุกข์ยาก ลำบากอย่างแสนสาหัส ถึงขั้นเกิดวิกฤตในชีวิตหลายครั้ง กระผม/ดิฉันอยากให้ทุกท่านได้ติดตามเรื่องราวของเธอผ่านวีดิทัศน์ที่ทุกท่านจะได้รับชมต่อไปนี้ แล้วเรามาคุยดูกันว่าเธอจะสามารถหาทางออกได้หรือไม่อย่างไร สามารถรับชมได้ ณ บัดนี้ หลังจากจบวีดิทัศน์ ให้วิทยากรเล่าเรื่องราวของคุณบังอรเพิ่มเติม (โดยเน้นไปที่ช่วงก่อนจะปรับเปลี่ยนชีวิต) ๑.๔ วิทยากรหลักตั้งคำถาม “ท่านเห็นอะไรหรือได้อะไรจากการชมวีดิทัศน์ของคุณบังอร ไชยเสนา บ้างครับ/คะ” เพื่อให้ผู้เข้าร่วมเวทีได้แสดงความคิดเห็น ทั้งนี้ ให้วิทยากรผู้ช่วยเป็นผู้จัดบันทึก และเก็บประเด็นความคิดเห็นจากเวที ลงในภาพวาดรูปคน โดยอวัยวะส่วน “หัว” บันทึกประเด็นที่เป็นความคิด/มุมมอง “มือ” บันทึกเรื่องประเด็นที่เป็นวิธีการทำ วิธีปฏิบัติ “เท้า” บันทึกประเด็นที่เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับการเพียรพยายาม/การเดินทางของชีวิต/การก้าวข้ามปัญหา/อุปสรรค “หัวใจ” บันทึกความคิดเห็น

ประเด็น	วัตถุประสงค์/ เป้าหมาย	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
			เกี่ยวกับใจสู้/ใจที่ไม่ยอมแพ้ สื่อ - ภาพข่าวที่แสดงถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม - วิดิทัศน์ประวัติชีวิตคุณบังอร - Model รูปคน
๒. การวิเคราะห์ตนเองตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจหลักการดำเนินชีวิตของตนเองในปัจจุบัน และค้นหาแบบแผนการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	แบบแผนการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามบุคคลตัวอย่าง	วิธีการ Reflect ทบทวนความรู้/สะท้อนความคิด ๒.๑ วิทยากรหลักนำรูปภาพพร้อมความเห็นจากกรณีศึกษาคุณบังอรไชยเสนา ตามข้อ ๑.๓ มาสร้างการเรียนรู้ โดยให้ผู้เข้าร่วมเวทีแสดงความคิดเห็นตามประเด็น ดังนี้ “จากที่ท่านได้เห็นหรือได้เรียนรู้ “วิถีชีวิต” (หัว/มือ/เท้า/หัวใจ) ของคุณบังอรแล้ว ถ้าหากคุณบังอรมาวันนี้ แล้วถามท่านว่า ถ้าจะทำให้ชีวิตของคุณบังอรดีขึ้นยิ่งกว่านี้ จะต้องทำอะไรอีกบ้าง” วิทยากรหลักให้เวลาผู้เข้าอบรมคิดชั่วขณะ (ไม่เกิน ๓ นาที) แล้วเดินสู่ถามความคิดเห็นพร้อมเหตุผลเจาะลึกเป็นรายคน ๒.๒ วิทยากรหลักสรุปผลที่ได้จากการแสดงความคิดเห็น ลงรูปภาพของคุณบังอร สื่อ Model รูปคน
๓. การปรับเปลี่ยนกรอบความคิด (Mindset) ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	เพื่อปรับเปลี่ยนกรอบความคิด (Mindset) ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข) และหลักการทรงงานของในหลวงรัชกาลที่ ๙	วิธีการ Conceptualize การสร้างข้อมูลสรุปองค์ความรู้/สังเคราะห์ความรู้ (กำหนดกรอบชีวิต) ๓.๑ วิทยากรหลัก (ขั้นการปรับ Mindset) นำข้อมูลความคิดเห็นจาก

ประเด็น	วัตถุประสงค์/ เป้าหมาย	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
			ขั้นตอนที่ ๒ ซึ่งเป็นภาพสรุป ขั้นสุดท้าย หลังจากที่ได้เพิ่มเติม จนสมบูรณ์แล้ว มาสร้างข้อสรุป องค์ความรู้/สังเคราะห์องค์ความรู้ เพื่อที่จะอธิบายเชื่อมโยงกับ “ผังความคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง และหลักการทรงงาน” โดยดำเนินการดังนี้ ๑) วิทยากรนำฟิวเจอร์บอร์ด ภาพโมเดล ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข และ รูปคนมาจัดตั้งบนกระดานกลาง หน้าเวที ๒) วิทยากรหลักเชิญอาสาสมัคร จากเวที นำข้อความจากภาพของ คุณบังอร มาใส่ลงในโมเดล ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข พร้อมทั้งให้เหตุผลของการ นำข้อความนั้นไปใส่ในโมเดลดังกล่าว ๓) วิทยากรให้ที่ประชุมถกแถลง แสดงความคิดเห็นของการนำข้อความ นั้น บรรจุลงในโมเดล ๓ ห่วง จนได้ ข้อยุติ ๓.๒ วิทยากรสรุปผลการจำแนกข้อมูล ตามข้อ ๓) และเพิ่มเติมประเด็นสำคัญ สื่อ/อุปกรณ์ - ภาพคน - ผังความคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงและหลักการทรงงานของ ในหลวงรัชกาลที่ ๙
๔. การปรับ เปลี่ยนแปลง แผนการดำเนิน ชีวิตตามหลัก ปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	เพื่อกำหนดแบบ แผนการดำเนินชีวิต ตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง	กรอบการประยุกต์ใช้ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	วิธีการ Apply การวางแผนเพื่อนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้ (ขยายผลสู่การปฏิบัติ จริง) ๔.๑ วิทยากรหลักเชื่อมโยงการสร้าง การเรียนรู้ในการน้อมนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ จนเป็นวิถีชีวิต โดยตั้งคำถามกับ

ประเด็น	วัตถุประสงค์/ เป้าหมาย	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
			ผู้เข้าร่วมเวทีว่า “กรอบชีวิตของคุณเป็นอย่างไรครับ/คะ” แล้วให้ผู้เข้าร่วมเวทีแต่ละคนเขียนกรอบชีวิตของตนเอง ลงในการ์ดที่แจกให้ที่เป็นรูปธรรมในประเด็น “รู้กิน รู้อยู่ รู้ใช้” ภายใต้วรรณและคุณธรรมที่พึงมี ๔.๒ วิทยากรให้ผู้เข้าร่วมเวที (ตัวอย่าง) อ่านกรอบชีวิตของตนเองให้ผู้เข้าร่วมเวทีฟัง และนำมาติดบอร์ดกลาง ๔.๓ วิทยากรสรุปกรอบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามรูปแบบ กล่าวสรุป และมอบหมายให้ผู้เข้าร่วมเวที นำกรอบชีวิตของตนเองไปพูดคุยในครอบครัว/ให้โจทย์ “กระผม/ดิฉัน หวังว่า เราจะได้เห็นท่านนำกรอบชีวิตของครอบครัวของท่านมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในครั้งต่อไปนะครับ/คะ <u>สื่อ</u> บัตรคำ/เมนู

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

กลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถสร้างแบบแผนการดำเนินชีวิตของตนเองได้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การประเมินผล

กลุ่มเป้าหมายมีแบบแผนการดำเนินชีวิตของตนเองได้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างน้อยคนละ ๑ แบบแผน

หมายเหตุ : หมู่บ้าน/ชุมชนที่ได้ใช้หลักสูตรนี้ในการจัดเวทีไปแล้ว ตามโครงการส่งเสริมการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต (SEP : Way of Life) ก็ให้นำกิจกรรมตามปณิธานรายบุคคล และกิจกรรมตามสัญญาประชาคมของหมู่บ้าน/ชุมชนมาเป็นตัวนำเวที

๐๕ รู้สิทธิ รู้หน้าที่ รู้กฎหมาย

๑. ความเป็นมา

การทำให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของตนเอง และเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองดี การเคารพกฎหมาย เพื่อสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองได้ โดยการจัดเวทีประชาคม รวม ๓ เรื่อง ได้แก่ ๑) รู้สิทธิและเสรีภาพ ๒) รู้หน้าที่และปฏิบัติตามกฎหมาย ๓) พลเมืองดี

๒. วัตถุประสงค์

- เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ของตนเอง และตระหนักถึงความสำคัญของการเคารพสิทธิ เสรีภาพของผู้อื่น
- เพื่อให้ประชาชนเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของพลเมืองที่ดี ปฏิบัติตามกฎหมาย

๓. หน่วยงานที่ร่วมกับชุดปฏิบัติการตำบล

- กระทรวงมหาดไทย (จังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
- ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔. ขอบเขตของเนื้อหา

- การรู้สิทธิ หน้าที่ และการเป็นพลเมืองที่ดี ปฏิบัติตามกฎหมาย

๕. กิจกรรมหลังการสร้างการรับรู้

วิทยากรในฐานะข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำกรอบเนื้อหาการรู้สิทธิ รู้หน้าที่ รู้กฎหมาย ไปกล่าวเน้นย้ำในเวทีประชาคมหรือการประชุมชาวบ้านในโอกาสต่าง ๆ

หัวข้อ ๐๕ ฐิติ ฐินาที่ ฐิกุหมาย

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
๑. การรับรู้ถึงสิทธิและหน้าที่	การรับรู้สิทธิและหน้าที่ของตน และการเคารพสิทธิของผู้อื่น การปกครองระบอบประชาธิปไตย จะมีความมั่นคงก้าวหน้าเพียงใด ขึ้นอยู่กับการที่ประชาชนในชาติรู้จักสิทธิ การทำหน้าที่ตามความรับผิดชอบ “สิทธิ” คือ ประโยชน์ของบุคคล ที่กฎหมายรับรองและคุ้มครองมิให้มีการละเมิด รวมทั้งการบังคับให้เป็นไปตามสิทธิในกรณีที่มีการละเมิดด้วย ตัวอย่างเช่น สิทธิในครอบครัว สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว สิทธิในเกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในการเลือกอาชีพ ถิ่นที่อยู่ การเดินทาง สิทธิในทรัพย์สิน เป็นต้น สิทธิอาจแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ ๑) สิทธิที่เป็นส่วนตัว ได้แก่ สิทธิในชีวิตและร่างกาย ในเคหสถาน สิทธิในครอบครัว สิทธิในการประกอบอาชีพ สิทธิในชื่อเสียงและเกียรติยศ สิทธิในการเลือกนับถือศาสนา ๒) สิทธิเกี่ยวกับทรัพย์สิน หมายถึง สิทธิที่เจ้าของมีอยู่ในทรัพย์สินนั้น โดยการถือกรรมสิทธิ์และสามารถใช้ประโยชน์ใด ๆ ได้ ตามที่เจ้าของทรัพย์สินต้องการ เช่น มีสิทธิในการให้ผู้อื่นเช่าบ้าน มีสิทธิในการขายที่ดินของตน สมาชิกของหมู่บ้านมีสิทธิใช้สระว่ายน้ำ คนภายนอกไม่มีสิทธิในทรัพย์สิน คนไทยทุกคนย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินที่ตนหามาได้โดยสุจริต พ่อแม่ญาติพี่น้องของผู้นั้น ย่อมมีสิทธิสืบทอดมรดกในทรัพย์สิน เป็นต้น “หน้าที่” หมายถึง ภาวะที่บุคคลต้องกระทำหรืองดเว้นกระทำตามที่กฎหมายกำหนด หน้าที่สัมพันธ์กับสิทธิ	วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิ โดยการตั้งคำถามเพื่อสนทนาแลกเปลี่ยน และยกตัวอย่างประกอบ ดังนี้ “สิทธิคือสิ่งที่ทำได้อย่างชอบธรรม และไม่ผิดกฎหมาย รวมทั้งสิ่งที่พึงได้รับตามกฎหมาย สิทธิ แม้หากมีอยู่ แต่จะไม่ใช้ก็ได้” แนวทางการพูดของวิทยากร : - “สิทธิ คืออะไร ?” - “ท่านมีสิทธิอะไรบ้าง ?” - “เรามีสิทธิจะเดินทางไปไหน มาไหนก็ได้” - “คนแก่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพคนชรา” - “ถ้ามีลูกเป็นข้าราชการ ก็มีสิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาล” - “ถ้าเป็นคนจน ก็มีสิทธิลงทะเบียนคนจน ตามโครงการที่รัฐจัดให้” วิทยากรกล่าวถึงข้อจำกัดของการใช้สิทธิ ซึ่งต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดไว้ จะละเมิดมิได้ และสิทธิบางอย่างเป็นสิทธิเฉพาะตนเท่านั้น จะมอบให้ผู้อื่นมิได้ โดยการตั้งคำถามเพื่อสนทนาแลกเปลี่ยน และยกตัวอย่างประกอบ แนวทางการพูดของวิทยากร : - “เราจะอยู่ร่วมกันได้ ต้องไม่ละเมิดสิทธิของคนอื่น โดยยึดกฎเกณฑ์ ซึ่งก็คือกฎหมาย” - “ปล่อยวัวควายไปเหยียบย่ำ กินหญ้าในไร่นาของคนอื่น ผิดหรือไม่ ?” - “น้ำไหลจากชายคาบ้านเรา ไปลงบ้านคนอื่น ผิดหรือไม่ ?” - “เอาสิสเปรย์ไปพ่นใส่กำแพงบ้านผู้อื่น ก็ผิดกฎหมาย ฐานทำให้เสียทรัพย์” - “การเลือกตั้งเป็นสิทธิเฉพาะของ

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
๒. การเป็นพลเมืองดีและการเคารพปฏิบัติตามกฎหมายของสังคม	โดยตรง เมื่อมีสิทธิแล้ว ย่อมมีหน้าที่ด้วย การที่จะเรียกได้ว่าเป็น “พลเมืองดี” ของสังคมนั้น ต้องรู้ถึง บทบาท หน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับ หลักธรรม วัฒนธรรม ประเพณี ในแต่ละพื้นที่หรือภูมิภาค และปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนดไว้รวมทั้งบทบาทในสังคมที่ตนดำรงอยู่ ซึ่งจะช่วยให้เกิดผลดีต่อตนเอง ส่วนรวม ชุมชน และประเทศชาติ	แต่ละคน มอบให้ใครไปลงคะแนนแทนไม่ได้” วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ โดยการตั้งคำถามเพื่อสนทนาแลกเปลี่ยน และยกตัวอย่างประกอบ ดังนี้ “หน้าที่ คือ สิ่งที่ทุกคนต้องกระทำ หรือ งดเว้นการกระทำ ตามที่กฎหมายกำหนด” แนวทางการพูดของวิทยากร : - “เมื่อมีสิทธิแล้ว เรามีหน้าที่ด้วย” - “หน้าที่คืออะไร ?” - “เรามีหน้าที่อะไรบ้าง ?” - “เราทุกคน มีหน้าที่เสียภาษี รับการเกณฑ์ทหาร ช่วยเหลือผู้ที่ตกอยู่ในอันตรายแห่งชีวิต มีหน้าที่ในการรักษาแม่น้ำ คูคลอง ฯลฯ” วิทยากรบรรยายลักษณะของพลเมืองดีว่า “คนที่รับบทบาท รู้หน้าที่ของตนเอง ไม่ไปสร้างปัญหาและความเดือดร้อนให้กับคนอื่น ปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง เสียสละเพื่อส่วนรวม ร่วมกันสามัคคี ปกป้อง รักบ้านเกิดตนเองและประเทศ” แนวทางการพูดของวิทยากร : วิทยากรควรพูดบรรยายให้ชาวบ้านฟังเพื่อสื่อสารถ่ายทอดให้ชาวบ้านเห็นภาพตามบริบทของสังคมและพื้นที่ เช่น - การเคารพไม่ดูหมิ่นสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ - การเข้าแถวรอรับของแจกช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการหรือภาคเอกชน - การไม่ทิ้งเศษขยะและเศษกระดาษลงบนถนน ลำคลอง แม่น้ำ พื้นที่ส่วนรวม หรือเดินไปบนถนน เห็นขยะแล้วต้องรีบเก็บ - การไม่ปล่อยน้ำเสีย และร่วมกัน สอดส่องแม่น้ำ ลำคลองในชุมชนของตนเอง - การเก็บของที่คนอื่นทำหาย แล้วนำส่งคืน หรือไปแจ้งผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน หรือสถานีตำรวจ

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
		- ไม่นำสัตว์เลี้ยงไปเลี้ยง หรือนำสัตว์ไปขั้บถ่ายในพื้นที่ของคนอื่นหรือพื้นที่สาธารณะ - การเดินจูงคนตาบอด เด็ก หรือคนแก่ข้ามถนน ข้ามทางม้าลาย - ไม่ขับรถขณะดื่มเหล้า หรือมีอาการมึนเมา และไม่ขับรถฝ่าไฟแดง - การไม่สร้างบ้านรูกูล้ำพื้นที่สาธารณะ แม่น้ำ ลำคลอง หรือรูกูล้ำที่ดินของคนอื่น - ไม่ใช้โทรศัพท์มือถือขณะขับรถ เพราะจะทำให้เกิดอุบัติเหตุบนท้องถนน หรือชนคนอื่นได้

กิจกรรมหลังการสร้างการรับรู้

ให้ทุกหน่วยงานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยวิทยากร นำกรอบเนื้อหาและวิธีการของหัวข้อ ๐๕ ไปกล่าวเน้นย้ำในเวทีการทำประชาคม หรือการประชุมอื่น ๆ ตามโอกาส เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจสิทธิและหน้าที่ของตนเอง และเคารพสิทธิของผู้อื่น เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี และปฏิบัติตามระเบียบกฎหมายของบ้านเมืองต่อไป

ภาคผนวกประกอบหัวข้อ

ประชาชนมีสิทธิอะไรบ้าง ?

คำตอบ สิทธิของประชาชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ มีดังต่อไปนี้

๑. การรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการรับรองความเสมอภาคของบุคคล (ม.๒๓)

คำอธิบาย : การรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หมายความว่า คนไทยทุกคนได้รับการรับรองคุณค่าความเป็นคน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ศาสนา เพศ ภาษา วัฒนธรรม หรือสถานภาพทางสังคม การรับรองความเสมอภาคของบุคคล หมายความว่า คนไทยทุกคนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน ไม่มีการเลือกปฏิบัติ

๒. สิทธิในชีวิตและร่างกาย (ม.๒๔)

คำอธิบาย : การจับและคุมขังบุคคลจะทำได้ เว้นแต่ต้องมีคำสั่งหรือหมายศาลหรือมีเหตุอื่นที่กฎหมายระบุไว้

๓. สิทธิของผู้ต้องหาในคดีอาญา (ม.๒๔ และ ม.๒๕)

คำอธิบาย : ประชาชนจะต้องไม่รับโทษอาญา ยกเว้นถ้ามีการทำความผิด ตามที่กฎหมายระบุไว้ และผู้ต้องหา มีสิทธิ จะให้ทนายความเข้าฟังการสอบสวนได้ ตลอดจนถ้าศาลตัดสินว่า จำเลยไม่มีความผิด ก็มีสิทธิจะเรียกร้องค่าชดเชยต่าง ๆ จากรัฐได้

๔. สิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียงและครอบครัว (ม.๓๒)

คำอธิบาย : แต่ละบุคคลมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียงและครอบครัว การกระทำความผิดที่ละเมิดหรือกระทบสิทธิ หรือการนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ในทางใด ๆ จะกระทำไม่ได้ เช่น หากมีใครมาหมิ่นประมาทท่าน ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิของท่าน ท่านก็สามารถฟ้องร้องให้ดำเนินคดีได้

๕. สิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก (ม.๓๓)

คำอธิบาย : แต่ละบุคคลมีสิทธิในทรัพย์สินของตนเองและการสืบมรดกตามที่กฎหมายบัญญัติ ทุกท่านมีสิทธิจะทำอะไรกับทรัพย์สินของตนเองก็ได้ และมีสิทธิในการรับมรดกด้วย

๖. สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารสาธารณะและข้อมูลทางราชการ (ม.๔๑)

คำอธิบาย : ประชาชนมีสิทธิได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานราชการ

๗. สิทธิในการเสนอเรื่องราวร้องทุกข์/ฟ้องหน่วยงานของรัฐ (ม.๔๑ วรรค ๓)

คำอธิบาย : หากประชาชนได้รับความทุกข์ยาก หรือได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมจากหน่วยงานของรัฐ ก็สามารถเสนอเรื่องราวร้องทุกข์ หรือร้องเรียนหน่วยงานของรัฐ โดยจะต้องได้รับการแจ้งผลภายในเวลาอันรวดเร็ว

๘. สิทธิในการอนุรักษ์ พื้นฟูวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ (ม.๔๓ วรรค ๑)

คำอธิบาย : ประชาชนในชุมชนสามารถจัดกิจกรรมอนุรักษ์ พื้นฟูวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติได้ เช่น จัดงานรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ในเทศกาลสงกรานต์ จัดงานประเพณีลอยกระทง หรือจัดงานประเพณีอันดีงามในท้องถิ่นของตนเอง

๙. สิทธิในการอนุรักษ์ จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ม.๔๓ วรรค ๒)

คำอธิบาย : ประชาชนในชุมชนสามารถร่วมกันดูแล อนุรักษ์ธรรมชาติในพื้นที่ชุมชน เช่น ช่วยกันรักษาป่าไม้ แหล่งน้ำ ปลุกต้นไม้ สร้างฝายชะลอน้ำ เป็นต้น

๑๐. สิทธิในการจัดให้มีระบบสวัสดิการชุมชน (ม.๔๓ วรรค ๔)

คำอธิบาย : ชุมชนสามารถร่วมกันจัดให้มีระบบสวัสดิการชุมชนได้

๑๑. สิทธิของผู้บริโภค (ม.๔๖)

คำอธิบาย : สิทธิของบุคคลซึ่งเป็นผู้บริโภค ย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องบัญญัติให้มืองค์การอิสระ ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนผู้บริโภค ทำหน้าที่ให้ความเห็น ในการตรากฎหมาย กฎ และข้อบังคับ และให้ความเห็นในการกำหนดมาตราต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค (หากถูกละเมิดสิทธิ สามารถร้องเรียนสำนักงานคุ้มครองผู้บริโภค หรือศูนย์ดำรงธรรมอำเภอ หรือศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด)

๑๒. สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ (ม.๔๗)

คำอธิบาย : ในกรณีเจ็บป่วย ประชาชนทุกคนจะได้รับการบริการสาธารณสุข ที่ได้มาตรฐานอย่างเท่าเทียมกัน และผู้ยากไร้มีสิทธิได้รับการรักษาฟรีจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ

๑๓. สิทธิของมารดาในช่วงก่อนและหลังการคลอดบุตร (ม.๔๘ วรรค ๑)

คำอธิบาย : มารดาในช่วงก่อนและหลังการคลอดบุตร จะได้รับความคุ้มครองและช่วยเหลือตามที่กฎหมายกำหนด เช่น มีสิทธิลาคลอดโดยได้รับรายได้ สิทธิประกันสังคม ค่าคลอดบุตร และเงินสงเคราะห์บุตร

๑๔. สิทธิของบุคคลอายุเกิน ๖๐ ปีและผู้ยากไร้ (ม.๔๘ วรรค ๒)

คำอธิบาย : คนชรา คนพิการ และผู้ป่วยโรครุมมีคุ้มกันบกพร่อง มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐตามความเหมาะสม

๐๖ รู้กลไกการบริหารราชการ

๑. บทนำ

การสร้าง ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารราชการแผ่นดิน ได้แก่ ส่วนกลาง (กระทรวง/กรม) ส่วนภูมิภาค (จังหวัด/อำเภอ) ส่วนท้องถิ่น (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ว่ามีความเกี่ยวข้องกัน โดยเฉพาะรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ประชาชนต้องให้ความสนใจและความสำคัญในการเลือกตัวแทน หรือนักการเมือง เข้ามาบริหารงบประมาณ โดยจะต้องเลือกคนดี มีคุณธรรม และมีหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้บ้านเมือง มีความสงบสุข มั่นคง และพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อให้ประชาชน เกิดความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญในกลไกการบริหารราชการ
- ๒) เพื่อให้ประชาชนเข้าใจความสำคัญในการเลือกคนดีมีคุณธรรม เพื่อเป็นผู้แทนประชาชนในการบริหารงาน และบริหารการใช้จ่ายงบประมาณให้เกิดประโยชน์กับประชาชน

๓. หน่วยงานที่ร่วมกับชุดปฏิบัติการตำบล

- กระทรวงมหาดไทย (จังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
- ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔. ขอบเขตของเนื้อหา

การปกครองส่วนภูมิภาค/ท้องถิ่น การปกครองท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงบประมาณ

๕. กิจกรรมหลังการสร้างการรับรู้

วิทยากร/หน่วยงาน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/ผู้นำชุมชน นำกรอบเนื้อหาและวิธีการในหัวข้อ ๐๖ ไปกล่าวเน้นย้ำในเวทีประชาคม หรือการประชุมอื่น ๆ ตามโอกาส ในพื้นที่ชุมชน/หมู่บ้านต่อไป

หัวข้อ ๐๖ รู้กลไกการบริหารราชการ

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
๑. รู้กลไกการบริหารราชการ	ความแตกต่างของการปกครองส่วนภูมิภาค/ท้องถิ่น และท้องถิ่น การปกครองส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัด อำเภอ (โดยแต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอไปทำงานในพื้นที่จากกระทรวงมหาดไทย และกระทรวงต่าง ๆ) ส่วนการปกครองท้องถิ่น ได้แก่ ตำบล หมู่บ้าน ประชาชนเลือกคนในหมู่บ้านขึ้นมาทำงาน คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน โดยมีการกำหนดวาระอายุไม่เกิน ๖๐ ปี การปกครองท้องถิ่น เป็นการปกครองที่ใกล้ชิดกับประชาชน เป็นการมอบอำนาจในการตัดสินใจให้ประชาชนได้เลือกผู้บริหารเข้ามาปกครองในพื้นที่ของตนเอง ตามวาระที่กำหนดไว้ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา และกรุงเทพมหานคร	ใช้วิธีการบรรยาย และอภิปราย ถาม - ตอบ ๑) วิทยากรหลักเกริ่นนำเริ่มต้นเวที “อย่างที่ท่านทราบหรือไม่ว่า ประเทศของเราปกครองโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข แล้วท่านทราบหรือไม่ว่า ทรงใช้อำนาจในการปกครองประเทศอย่างไรบ้าง” ควรเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมเวทีแสดงความคิดเห็น ๒ – ๓ คน แล้วให้วิทยากรหลักเสริมต่อว่า “พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุข ทรงใช้อำนาจนั้น ผ่านทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ๒) ท่านทราบหรือไม่ว่า มีการจัดระเบียบในการบริหารราชการแผ่นดินอย่างไร ประกอบด้วย ๒.๑) ส่วนกลาง ได้แก่ กระทรวง กรม มีอำนาจรับคำสั่งและนโยบายจากรัฐบาลเพื่อขับเคลื่อนลงไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ ๒.๒) ส่วนภูมิภาค ได้แก่ ๒.๒.๑ จังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รับนโยบายและคำสั่งจากนายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล คณะรัฐมนตรี กระทรวง กรม มาปฏิบัติการให้เหมาะสมกับท้องถิ่นและประชาชน และเป็นหัวหน้าบังคับบัญชาข้าราชการฝ่ายบริหาร ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในราชการส่วนภูมิภาคในเขตจังหวัด และรับผิดชอบบริหารราชการจังหวัดและอำเภอ รวมทั้งกำกับดูแล เทศบาลเมือง/นคร และองค์การบริหารส่วนจังหวัด ๒.๒.๒ อำเภอ มีนายอำเภอเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการในอำเภอ และรับผิดชอบงานบริหารราชการของอำเภอ ควบคุมดูแล เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ๒.๓) ส่วนท้องถิ่น ได้แก่ อบต. เทศบาล อบจ. เมืองพัทยา และ

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
๒. แนวทางการเลือกผู้แทนและผู้บริหารระดับชาติและระดับท้องถิ่น	การเลือกตั้งนั้น เป็นหน้าที่สำคัญของประชาชน ซึ่งมีหน้าที่เลือกผู้แทนเข้าไปบริหารบ้านเมืองแทนตน ประกอบด้วย ๑) การเลือกตั้งระดับชาติ เป็นการเลือกนักการเมืองเข้าไปใช้สิทธิแทนตน ในการจัดตั้งรัฐบาล หรือใช้สิทธิแทนในการดูแลผลประโยชน์ ทรัพยากรของประเทศ และตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล ๒) การเลือกตั้งระดับท้องถิ่น โดยเลือกคนในพื้นที่เข้าไปเป็นผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น เพื่อดูแลและพัฒนาท้องถิ่น	กรุงเทพมหานคร โดยท้องถิ่นมีหน้าที่ดูแลประชาชนและการพัฒนาในเขตพื้นที่ปกครองของตนเอง ๑) วิทยากรหลักตั้งคำถามต่อ “แล้วท่านทราบหรือไม่ว่า ประเทศไทยใช้กลไกบริหารราชการแผ่นดินอย่างไร” โดยต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น ๒ – ๓ คน ๑.๑) ฝ่ายการเมือง มี ๒ ระดับ ซึ่งเป็นตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชน ได้แก่ ระดับประเทศ ประกอบด้วย สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) และสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) และระดับท้องถิ่น ประกอบด้วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่น ๑.๒) ฝ่ายข้าราชการประจำ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ และที่มาปฏิบัติหน้าที่ในส่วนภูมิภาค และจังหวัด ๒) วิทยากรหลักตั้งคำถามว่า “การเลือกคนควรเลือกคนดีเข้ามาเป็นผู้แทนพี่น้องประชาชนอย่างไร” ตอบ การเลือกคนดีมาทำหน้าที่ ไม่ว่าจะ เป็น สส./สว. นายกเทศมนตรีหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ประชาชนต้องให้ความสำคัญ รับรู้ และมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของทรัพยากรร่วมกัน เช่น ร่วมจัดทำแผนชุมชน จัดทำงบประมาณ ตรวจสอบการใช้จ่าย และติดตามประเมินผลโครงการสำคัญ โดยเน้นหลักคิด ร่วมทำ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ รับผิดชอบและร่วมตรวจสอบ เพื่อให้ตรงความต้องการของพี่น้องประชาชน ไม่เลือกคนที่ซื้อเสียงจากประชาชน เพราะเขาอาจจะเข้ามาทุจริต ปล้นทรัพยากรต่าง ๆ ซึ่งเป็นภาษีที่ประชาชนร่วมกันจ่าย ขณะมีอำนาจบริหารและปกครอง จึงต้องเลือกผู้แทนที่เป็นคนดี

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
๓. การบริหารงบประมาณ ที่เกิดประโยชน์แก่ ประชาชน	เน้นการสร้างการมีส่วนร่วมของ ภาคประชาชนในการร่วมตรวจสอบ การบริหารงบประมาณ ซึ่งเป็นเงินภาษี ของพี่น้องประชาชน เพื่อให้เกิด ประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด โดยไม่ให้ผู้แทนหรือผู้บริหารท้องถิ่น ที่ได้รับเลือกเข้ามา ใช้จ่ายงบประมาณ อย่างสิ้นเปลือง และไม่สามารถ แก้ปัญหาความต้องการที่แท้จริงของ ประชาชนได้	สื่อสัตย์ มือสะอาด ๑) วิทยากรตั้งคำถามว่า “ประโยชน์ที่ แท้จริง ที่ประชาชนพึงได้รับโดยการ เข้ามามีส่วนร่วมในการรักษาผลประโยชน์ ของชุมชนและประชาชน คืออะไร” ตอบ การจัดทำโครงการของรัฐไม่ว่า จะเป็นการสร้างถนน สร้างสะพาน สร้างโรงเรียน โรงพยาบาล การพัฒนา คุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา ผู้พิการ หรือผู้ยากไร้ เป็นต้น ถ้าประชาชนเข้ามามี ส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วม ตรวจสอบติดตามประเมินผลการใช้จ่าย งบประมาณในโครงการที่ดำเนินการอยู่ ในชุมชน/หมู่บ้าน ผลที่ได้รับก็จะตกเป็น ของประชาชนร่วมกันมากที่สุด จนทำให้ สามารถยกระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้ดีขึ้นได้ ๒) วิทยากรต้องตั้งคำถามว่า “เงินแผ่นดิน คือเงินของประชาชนทั้งประเทศ ดังนั้น ในการบริหารต้องคำนึงถึงอะไร” ตอบ การแก้ปัญหาต้องสามารถ ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ในพื้นที่ได้ โครงการมีคุณภาพ ประชาชน ในชุมชนได้ใช้ประโยชน์ และมีความโปร่งใส ไม่ทุจริตประชาชนสามารถตรวจสอบการ ดำเนินงานได้ทุกขั้นตอน

กิจกรรมหลังการสร้างการรับรู้

ทุกหน่วยงานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำกรอบเนื้อหาและวิธีการของหัวข้อ ๐๖ ไปกล่าว
เน้นย้ำในเวทีการทำประชาคม หรือการประชุมอื่น ๆ ตามโอกาส เพื่อให้ประชาชนเข้าใจกลไกการบริหาร
ราชการในระดับต่าง ๆ และการบริหารงบประมาณที่เกิดประโยชน์แก่ประชาชน

๐๗/ รู้รักประชาธิปไตยไทยนิยม

๑ แนวคิด

การสร้างการรับรู้ใน “ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” ด้วยการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในหลักการของประชาธิปไตย ๕ หลัก ได้แก่ ๑) มีเหตุผล ๒) มีความเสมอภาค ๓) มีสิทธิเสรีภาพภายใต้กรอบของกฎหมาย ๔) ต้องยึดเสียงข้างมาก ๕) กระจายภาพ และรู้ว่าประชาธิปไตยไทยนิยม คือ นิยมความดี ความงาม ทำเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ประเทศชาติและลูกหลานในอนาคต ประชาชนคนไทยยังมิคุ้นเคยกับความเป็นพลเมืองดี ในวิถีประชาธิปไตยไม่เพียงพอ ทำให้ไม่มีพลังในการขับเคลื่อนสังคมประชาธิปไตยอย่างแท้จริง โดยให้เสริมสร้างคุณลักษณะของประชาชนคนไทยให้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ คือ พอเพียง มีวินัย ซื่อสัตย์ จิตสาธารณะ และมีความรับผิดชอบ

๒. วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชนว่าการปกครองของประเทศไทยในปัจจุบัน เป็นอย่างไร
- ๒) เพื่ออธิบาย/ชี้แจงให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยสากล
- ๓) เพื่อให้ประชาชนมีความเข้าใจในหลักประชาธิปไตยไทยนิยม บนพื้นฐานของความเป็นไทย ที่นิยมความดี ความงาม โดยไม่ละทิ้งหลักสากล
- ๔) เพื่อให้ประชาชนรับรู้และเข้าใจถึงลักษณะของ “คนดี” และเลือกตั้งคนดีเข้าไปบริหารประเทศ
- ๕) เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาบ้านเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้าเพื่อนำพาไปสู่การพัฒนา สงบสุข ยั่งยืน

๓. หน่วยงานที่ร่วมกับชุดปฏิบัติการตำบล

- กระทรวงมหาดไทย (จังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

๔. ขอบเขตของเนื้อหา

ระบอบการปกครองของประเทศไทยในปัจจุบัน หลักประชาธิปไตยสากล ประชาธิปไตยไทยนิยม แนวทางการเลือกคนดีไปบริหารประเทศ และสิ่งที่ประชาชนไทยทุกคนต้องมาร่วมกันแก้ไข ปัญหา

๕. กิจกรรมหลังการสร้างการรับรู้

ส่วนราชการ/หน่วยงาน/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ร่วมรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจถึงรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยส่งเสริมให้เลือกคนดี มีคุณธรรม เน้นการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

หัวข้อ ๐๗ รู้รักประชาธิปไตยไทยนิยม

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
๑. ระบอบการปกครองของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นอย่างไร ?	ระบอบการปกครองประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ โดยจะต้องยึดถือปฏิบัติตามหลัก ประชาธิปไตยสากล แต่สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ความเป็นไทย ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของคนไทย เช่น ความดีงาม ขนบธรรมเนียม ประเพณี เป็นต้น	วิทยากรอธิบาย/ชี้แจง/สร้างความรู้ความเข้าใจ โดยทีมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน หรือจากการสนับสนุนของชุดปฏิบัติการอื่น ๆ ที่ส่วนราชการ/หน่วยงานจัดตั้งขึ้นอยู่แล้วในพื้นที่หมู่บ้าน/ตำบล เช่น อส.ปช. กก.ศส.ปชต. อสม. ฯลฯ ตั้งคำถาม/อธิบาย/ชี้แจง ให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายเข้าใจเนื้อหาสาระสำคัญที่ละประเด็นตามลำดับ รวมถึงปัญหา/ข้อสงสัยต่าง ๆ ทาง การเมืองการปกครอง ภายใต้ความถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย โดยผ่านสื่อและช่องทางต่าง ๆ เช่น
๒. หลักประชาธิปไตยสากลเป็นอย่างไร ?	หลักประชาธิปไตยสากลเป็นอย่างไร ? ประชาธิปไตยเป็นระบอบ การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน หลักประชาธิปไตยโดยสากลมีหลักขั้นพื้นฐาน ๕ ข้อ ๑. มีเหตุผล เช่น ไม่ต้อตึง ต้องรับฟังเหตุผลของผู้อื่น ๒. มีความเสมอภาค เช่น ไม่เหยียดผิวพรรณ เชื้อชาติ ๓. มีสิทธิเสรีภาพภายใต้กรอบของกฎหมาย เช่น ไม่ไปสร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น ๔. ต้องยั้งเสียงข้างมาก เช่น มีการเลือกตั้ง ๕. ปรารถนาภาพ เช่น อยู่ด้วยความรักกันของเพื่อนมนุษย์	๑. วิทยากรตั้งคำถามต่อชาวบ้านว่า “ประชาธิปไตย” คืออะไร ? “ความเป็นไทยคืออะไร ?” “ประชาธิปไตยแบบไหนที่เหมาะสมกับสังคมไทย ?” ๒. เราอยากเห็นบ้านเมืองมีความเจริญก้าวหน้าหรือไม่ ? (อยากเห็น เลือกคนดี) ๓. คนแบบไหนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น พอเพียง มีวินัย ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ และมีจิตสาธารณะ ๔. คนดีในหมู่บ้านของเราเป็นอย่างไร ? ๕. นักการเมืองที่ให้เงินชาวบ้านถือเป็นคนดีหรือไม่ ?
๓. ประชาธิปไตยไทยนิยม	ประเทศไทยมีการเลือกตั้งตามหลักประชาธิปไตยสากลมาโดยตลอด แต่ทำไมจึงมีปัญหา จึงเกิดประเด็นคำถามที่ว่า - ความเป็นไทยคืออะไร ? - ความเป็นไทยกับความเป็นสากลเกี่ยวข้องและแตกต่างอย่างไร ? - ประชาธิปไตยแบบไหนที่เหมาะสมกับสังคมไทย ?	ช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ เช่น - แผ่นพับ/ใบปลิว/โปสเตอร์ - หอกระจายข่าว - การจัดเวทีประชาคม - การทำกิจกรรมประเพณีแห่งท้องถิ่น - องค์กร/หน่วยงานในพื้นที่ - วัด/โรงเรียน/โบสถ์/มัสยิด ฯลฯ

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
	- ยึดหลักสากล จนลืมความเป็นไทยหรือไม่ ? โดยจะต้องตระหนักถึงความเป็นไทย และหลักประชาธิปไตยสากล ประยุกต์เข้าด้วยกัน เพื่อพัฒนาประเทศไปสู่ความก้าวหน้า สงบสันติสุข ยั่งยืน เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๑ ที่หอประชุมคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) กล่าวตอนหนึ่งระหว่างเป็นประธานในพิธีเปิดงานวันครูแห่งชาติ ครั้งที่ ๖๒/๒๕๖๑ ว่า : “ทำอย่างไรคนไทยจะเข้าใจประชาธิปไตยที่ถูกต้อง เหมาะสมกับสังคมไทย ทำอย่างไรคนไทยจะทำในสิ่งที่ดีงาม ถ้าทุกคนมุ่งไปสู่ความสงบ สันติสุข อย่างยั่งยืน นั่นแหละคือไทยนิยม...” ไทยนิยม คือ นิยมความดี ความงาม เป็นเรื่องที่คนไทยทุกคน ที่จะมุ่งมั่นในการทำความดี เพื่อประเทศชาติและบุตรหลานของตัวเองในอนาคต มีการตั้งประเด็นคำถามว่า ทำไมประเทศไทยถึงไม่เจริญก้าวหน้า ? สาเหตุเกิดจากการ ยึดหลักสากลมากเกินไป จนหลงลืมความเป็นไทย สิ่งที่มาคือ ไม่สามารถแก้ไขปัญหาของประเทศได้ ประเทศจึงไม่ก้าวหน้า ตัวอย่างเช่น - มีการเลือกตั้ง แต่เลือกคนไม่ดีเข้ามาบริหารประเทศ ทำให้ปัญหาของประเทศยังคงอยู่ และไม่ได้รับการแก้ไข - เสี่ยงส่วนมากหรือเสี่ยงส่วนน้อย สร้างความวุ่นวาย ดังนั้น ประชาชนจะต้อง หลอมรวมหลักสากลและความเป็นไทย เข้าด้วยกัน ไปสู่ความดีงาม ความสงบ	

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
๔. แนวทางการเลือกคนดีไปบริหารประเทศ	สันติสุข อย่างยั่งยืน โดยหลัก ประชาธิปไตยไทยนิยม เช่น การ เลือกตั้ง ประชาชนต้องเลือกคนดีเข้าไป บริหารประเทศ จึงเกิดคำถามที่ว่า - ถ้าอยากให้ประเทศพัฒนาต้องทำ อย่างไร ? - ถ้าอยากให้นักเรียนมีการศึกษาที่ดี ต้องทำอย่างไร ? - ถ้าอยากให้ประชาชนมีประกัน สุขภาพที่ดีต้องทำอย่างไร ? ดังนั้น จึงต้องมีการบริหารบ้านเมืองที่ดี เพื่อพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน - ถ้าจะพัฒนาประเทศต้องเริ่มต้นจาก อะไร ? การพัฒนาประเทศต้องเริ่มต้นจาก การ เลือกตั้ง โดยเลือกคนดี เป็นตัวแทน เข้าไปบริหารประเทศเพื่อแก้ปัญหา และ สร้างความก้าวหน้าให้กับบ้านเมือง ซึ่ง ต้องมีการคำนึงถึงคุณค่า สิ่งที่ดีงาม และความเป็นไทย - คนดีต้องมีลักษณะอย่างไร ? - นักการเมืองที่ให้เงินชาวบ้านถือเป็น คนดีหรือไม่ ? หลักการเลือกคนดี ต้องสังเกตที่ การกระทำว่า บุคคลผู้นั้นได้กระทำใน สิ่งที่ดีงามหรือไม่ ? ซึ่งการกระทำในสิ่งที่ ดีงามนั้น มีอยู่มากมาย อาจมองในระดับ หมู่บ้าน ว่าในหมู่บ้านของตน มีใครบ้าง ที่เป็นคนดี ไปจนถึงระดับประเทศ เพื่อการพัฒนาประเทศที่ก่อให้เกิดความ สงบ สันติสุข ยั่งยืน ยกตัวอย่างเช่น - เป็นแบบอย่างของการรู้จักรักษา ประโยชน์ส่วนรวม - มีการหาเสียงหรือการแนะนำตัว อย่างสร้างสรรค์โดยไม่ทำผิดกติกา เลือกตั้ง (ไม่ซื้อเสียง ไม่โกงการเลือกตั้ง ไม่กล่าวร้ายป้ายสี)	

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
๕. สิ่งที่ประชาชนไทยทุกคนต้องมาร่วมกันแก้ไขปัญหา	- เข้าถึงประชาชนในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ เข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นและนำมาแก้ไข โดยเสนอเป็นนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน - ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น - รักษาศีลห้าอยู่เป็นนิจ หรือรักษาคุณธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือ - ยึดมั่นในอุดมการณ์ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข - ไม่เป็นและไม่คบหาอันธพาล เกะกะระราน ช่มชู้ คุกคาม - เสียภาษีให้รัฐอย่างถูกต้อง ไม่หลบเลี่ยงภาษี ประชาธิปไตยที่เหมาะสมกับสังคมไทย คือ ประชาธิปไตยไทยนิยม ประชาชนควรนิยมในสิ่งที่ดีงาม ถูกต้อง และต้องคำนึงถึง ๑. การประยุกต์และหลอมรวมหลักสากลกับความเป็นไทยเข้าด้วยกัน ๒. การเลือก “คนดี” หรือ “ผู้แทนที่ดี” เข้าไปบริหารประเทศ อันจะนำไปสู่การพัฒนา สงบสุข ยั่งยืน เพื่อให้ประเทศมีการพัฒนาในทุกด้าน โดยยึดถือแนวทางตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ที่ว่า “...ในบ้านเมืองนั้น มีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครจะทำให้คนทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปรกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดี ให้คนดีได้ปกครองบ้านเมือง และควบคุมคนไม่ดี ไม่ให้มีอำนาจ ไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้...”	

กิจกรรมหลังการสร้างการรับรู้

ที่ทำการปกครองอำเภอ พัฒนาชุมชนอำเภอ และหน่วยงานต่าง ๆ สามารถดำเนินการ ดังนี้

๑. ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เชิงพื้นที่ เช่น

- ร่วมกันจัดเวทีประชาคมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการวางแผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน และการกำหนดทิศทางในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน
- ร่วมกันเสนอความคิดเห็นและตัดสินใจในการทำโครงการ/กิจกรรมเพื่อเสนอขอรับงบประมาณในการพัฒนาของหมู่บ้าน/ชุมชน ที่อาจส่งผลกระทบต่อหมู่บ้าน/ชุมชน
- ร่วมกันติดตามตรวจสอบ ความโปร่งใส ในการดำเนินงานต่าง ๆ ในหมู่บ้าน/ชุมชน

๒. การจัดกิจกรรมส่งเสริมเรียนรู้และพัฒนา อาทิ การส่งเสริมกลุ่มสหกรณ์ กลุ่มกิจกรรม กลุ่มอาชีพ กลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มผู้สูงอายุ รวมถึงกลุ่มผู้ด้อยโอกาส ภายในหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อฝึกให้ประชาชนสามารถบริหารจัดการตนเอง มีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ มีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นต้น

๓. การจัดกิจกรรมให้ประชาชนมีจิตอาสาพัฒนา ร่วมมือร่วมใจ ทำความดี เพื่อส่วนรวม อาทิ การร่วมกันขุดลอกคูคลอง ซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ การจัดการขยะมูลฝอย การมีน้ำใจ เสียสละช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ผู้ยากไร้ ผู้ป่วย ผู้พิการในหมู่บ้าน/ชุมชน เป็นต้น

๔. การเสริมสร้างกิจกรรมให้ความรู้ ความเข้าใจ ในวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้กับประชาชน อาทิ การสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับประชาธิปไตยผ่านเวทีประชุม ประชาคมต่าง ๆ ของหมู่บ้าน/ชุมชน การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ สถาบันการศึกษา เพื่อปลูกจิตสำนึกในหน้าที่พลเมืองที่ดีตามวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยฯ ให้เลือกคนดี คนเก่ง เข้ามาบริหารพัฒนาประเทศ เป็นต้น

๕. การส่งเสริมกิจกรรมการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรมในทุกระดับ โดยการจัดเวทีสร้างความรับรู้และเข้าใจให้กับประชาชนถึงปัญหาการทุจริตในการเลือกตั้งที่ผ่านมา การรับฟังปัญหาข้อเสนอแนะของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาการเลือกตั้งในหมู่บ้าน/ชุมชน และร่วมกันกำหนดแนวทางและกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น การสร้างความตระหนักถึงผลกระทบของการซื้อสิทธิขายเสียง การสร้างจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อส่วนรวม การส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นอาสาสมัครในการเฝ้าระวังปัญหาการเลือกตั้งที่ทุจริตในพื้นที่ เป็นต้น

๖. การส่งเสริมกิจกรรมให้ประชาชนน้อมนำหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติจนเป็นวิถีชีวิต เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งยั่งยืนในทุกระดับ ตั้งแต่ตนเอง ครัวเรือน หมู่บ้าน/ชุมชน จนถึงประเทศ คือมีความพอประมาณ ไม่มีความโลภ ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เพื่อลดปัญหาความขัดแย้ง มีเหตุผล คำนึงถึงผลกระทบจากการตัดสินใจและการกระทำนั้น ๆ มีภูมิคุ้มกัน รู้เท่าทันถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นทั้งภายในและต่างประเทศ มีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยฯ มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่ซื้อสิทธิ ขายเสียง สำนึกในบาปบุญ คุณโทษ เป็นต้น

๐๘ รู้เท่าทันเทคโนโลยี

๑. ความเป็นมา

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (DE) ได้ยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อสาร/โทรคมนาคม จัดโครงการ “เน็ตประชารัฐ” ซึ่งเป็นการขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านสื่อสัญญาณเคเบิลใยแก้วนำแสง ในพื้นที่เป้าหมาย หมู่บ้านทั่วประเทศ เสร็จสิ้นแล้วในปี ๒๕๖๐ และได้จัดให้มีจุดให้บริการอินเทอร์เน็ตไร้สาย โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายกับผู้ให้บริการอย่างน้อยหมู่บ้านละ ๑ จุด การดำเนินการดังกล่าวจะสร้างประโยชน์ด้านการเรียนรู้ และการรับข้อมูล ข่าวสาร การให้บริการภาครัฐด้านต่าง ๆ และยังช่วยเพิ่มศักยภาพด้านเศรษฐกิจแก่ชุมชน

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้มี กศน. ตำบล เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยที่ตั้งอยู่ในระดับตำบล/แขวง โดย กศน. ตำบล ที่เป็นคนในชุมชน รวมทั้ง อาสาสมัคร กศน. ตำบล ให้การส่งเสริมสนับสนุน กศน. ตำบล โดยที่กิจกรรมหลักประการหนึ่งของ กศน. ตำบล คือ ศูนย์ข้อมูล ข่าวสาร ของชุมชน (Information Center) มีขอบข่ายภารกิจ ประกอบด้วย ๑) พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศระดับชุมชน ๒) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ กศน. ตำบล และ ๓) เสนอความรู้ ข้อมูล ข่าวสารสารสนเทศของชุมชนให้ถูกต้องและทันสมัย

๒. วัตถุประสงค์

➤ สร้างการรับรู้บทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในปัจจุบัน คุณประโยชน์และผลกระทบจากการใช้สื่อ และให้ประชาชนรู้เท่าทันเทคโนโลยี และตระหนักรู้ถึงผลกระทบทางลบจากการใช้สื่อ

๓. หน่วยงานที่ร่วมกับชุดปฏิบัติการตำบล

- กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
- กระทรวงมหาดไทย (จังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
- ครู ก.ศ.น. ตำบล

๔. ขอบเขตของเนื้อหา

การเข้าถึงข้อมูลที่ถูกต้อง และอินเทอร์เน็ตหมู่บ้าน การรู้เท่าทันข้อมูล ข่าวสาร ซึ่งมีผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ และการไม่ตกเป็นเหยื่อของการหลอกลวง และการหลอกลวง

๕. กิจกรรมหลังการสร้างการรับรู้

หน่วยงานต่าง ๆ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำกรอบเนื้อหาหัวข้อ ๐๘ ไปกล่าวเน้นย้ำในเวทีการทำประชาคม หรือการประชุมอื่น ๆ ตามโอกาส เพื่อให้ประชาชนรู้เท่าทันเทคโนโลยี และตระหนักรู้ถึงผลกระทบจากการใช้สื่อ

หัวข้อ ๐๘ รู้เท่าทันเทคโนโลยี

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
๑. การเข้าถึงข้อมูล ที่ถูกต้อง และอินเทอร์เน็ต หมู่บ้าน	๑.๑ ความเป็นมา ในยุคปัจจุบัน ข้อมูล ข่าวสาร มีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมเป็นอย่างยิ่ง และประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ได้หลายช่องทาง เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ อินเทอร์เน็ตหมู่บ้าน ภาครัฐจึงมีหน้าที่ ในการจัดทำโครงสร้างพื้นฐานด้านการ สื่อสาร/โทรคมนาคม เพื่อให้ประชาชน สามารถเข้าถึงเทคโนโลยี อันเป็นการ สร้างการเรียนรู้ สร้างโอกาส และยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (DE) ได้ยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อสาร/โทรคมนาคม โดยจัดทำโครงการ “เน็ตประชารัฐ” ซึ่งเป็นการขยายโครงข่ายอินเทอร์เน็ต ความเร็วสูงผ่านสื่อสัญญาณเคเบิลใยแก้วนำแสง ในพื้นที่เป้าหมาย ๒๔,๗๐๐ หมู่บ้าน ทุกภาคทั่วประเทศ เสร็จสิ้นแล้ว ในปี ๒๕๖๐ และได้จัดให้มี จุดให้บริการอินเทอร์เน็ตไร้สาย โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายกับผู้ใช้บริการ อย่างน้อย หมู่บ้านละ ๑ จุด การดำเนินการดังกล่าว จะสร้างประโยชน์ด้านการเรียนรู้ และการรับ ข้อมูลข่าวสาร การให้บริการภาครัฐ ด้านต่าง ๆ การเพิ่มศักยภาพ ด้านเศรษฐกิจแก่ชุมชน ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ต ความเร็วสูงในพื้นที่ที่ยังไม่มีบริการ อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเข้าถึง นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดให้มี กศน. ตำบล เพื่อทำหน้าที่ เป็นหน่วยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตาม	ขั้นที่ ๑ วิทยากรเกริ่นนำ และกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมประชุมทบทวนว่า เทคโนโลยี การสื่อสารสารสนเทศในปัจจุบัน มีอะไรบ้าง โดยยกตัวอย่างประกอบ เช่น เฟซบุ๊ก ไลน์ ยูทูบ ฯลฯ ตัวอย่างคำพูด : “เทคโนโลยีการสื่อสารทุกวันนี้ มีอะไรบ้าง ?” ขั้นที่ ๒ วิทยากรสนทนาแลกเปลี่ยนกับผู้ร่วมประชุมว่า เทคโนโลยีดังกล่าว ถูกใช้ ประโยชน์อย่างไรบ้าง ตัวอย่างคำพูด : - “ท่านใช้ประโยชน์เทคโนโลยีเหล่านี้ อย่ างไรบ้าง ?” - “เดี๋ยวนี จะซื้อ จะขายอะไร ก็ซื้อ ขายผ่านออนไลน์ได้ จะดูราคาน้ำมัน อ่านข่าว หรือดูพยากรณ์อากาศ ก็ทำได้” - “ลูกหลานไปทำงานต่างประเทศ ทำงาน ห้างเมือง ก็คุยกันผ่าน อินเทอร์เน็ต” - “หากท่านมีปัญหา ความเดือดร้อนอะไร ก็ร้องเรียนร้องทุกข์กับศูนย์ดำรงธรรมได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง ผ่าน แอปพลิเคชันสปอนด์ (Spond)” ขั้นที่ ๓ วิทยากรให้รายละเอียดเพิ่มเติม โดยสังเขป เกี่ยวกับการดำเนินการของ รัฐบาลในการยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้านการสื่อสาร/โทรคมนาคม โดยกล่าวถึง โครงการ “อินเทอร์เน็ตหมู่บ้าน” ของ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้ง บทบาทของ กศน. ตำบล ของ

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
	อัยาศัยที่ตั้งอยู่ในระดับตำบล/แขวง โดย กศน. ตำบลจะใช้ชุมชนเป็นฐานในการเรียนรู้ มีคณะกรรมการ กศน. ตำบล ที่เป็นคนในชุมชน รวมทั้งอาสาสมัคร กศน. ตำบล ให้การส่งเสริมสนับสนุน กศน. ตำบล กิจกรรมหลักประการหนึ่งของ กศน. ตำบล คือ ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของชุมชน (Information Center) มีขอบข่ายภารกิจ ประกอบด้วย ๑) พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศระดับชุมชน ๒) จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ กศน. ตำบล ๓) เสนอความรู้ ข้อมูล ข่าวสารสารสนเทศของชุมชนให้ถูกต้องและทันสมัย อย่างไรก็ตาม แม้ภาครัฐจะสามารถจัดให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลผ่านเทคโนโลยี และสร้างการเรียนรู้ผ่านกลไกต่าง ๆ แต่การสื่อสารผ่านเทคโนโลยี ซึ่งเกี่ยวข้องกับข้อมูล นั้นมิใช่บทบาทของภาครัฐเท่านั้น ภาคเอกชน และประชาชนก็มีความสำคัญด้วยเช่นกัน เนื่องจาก ข้อมูลข่าวสาร สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาจากทุกหนทุกแห่ง แต่ละคนเป็นทั้งผู้ผลิตสาร ผู้รับสาร และผู้ส่งสาร ดังนั้นการสื่อสารผ่านเทคโนโลยีจึงมีลักษณะเป็นเครือข่ายโยงใยของพฤติกรรมทางสังคมที่มีความสลับซับซ้อน ยากแก่การควบคุม ส่งผลกระทบต่อสังคมได้ทั้งทางบวกและทางลบ ๑.๒ รู้เท่าทันข้อมูล ข่าวสาร ผลกระทบทางลบของการสื่อสารผ่านเทคโนโลยี คือการส่งต่อข้อมูลข่าวสารที่เป็นเท็จ บิดเบือน หรือข่าวลือ	กระทรวงศึกษาธิการ วิทยาการสร้างความตระหนักในการใช้และการกระจายข้อมูล ข่าวสารที่ไม่ถูกต้อง บิดเบือน หรือข่าวลือ ดังนี้

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
	ที่อาจสร้างความตื่นตระหนกในวงกว้าง โดยขาดความตระหนัก ทำให้สังคมเกิดความเข้าใจผิด เกิดความสับสนวุ่นวาย ไม่ปกติสุข และอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลที่ถูกพาดพิง	ขั้นที่ ๑ ยกตัวอย่างกรณีการโพสต์ หรือการแชร์ ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ถูกต้อง หรือถูกบิดเบือน ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่ผ่านมาไม่นาน หรือเคยเกิดขึ้นในอดีต และปรากฏเป็นข่าวที่สังคมรับรู้ในวงกว้าง เพื่อชี้ให้เห็น และเน้นย้ำถึงผลกระทบทางลบจากพฤติกรรมดังกล่าว โดยเฉพาะกรณีที่พาดพิงถึงบุคคลใด ย่อมสุ่มเสี่ยงที่จะกระทำผิดกฎหมาย ขั้นที่ ๒ กระตุ้นให้เกิดความคิดเชื่อมโยงว่า ควรทำอย่างไร เพื่อมิให้เกิดผลกระทบทางลบ ๑. ไม่ควรโพสต์ หรือแชร์ข้อมูล ข่าวสารที่ไม่เป็นความจริง ถูกบิดเบือน หรือข่าวลือ ตัวอย่างคำพูด : “อย่าปักใจเชื่ออะไรง่าย ๆ” ๒. ตรวจสอบว่าอะไรเป็นอะไร ผ่านช่องทางต่าง ๆ ๒.๑) สื่อ ตัวอย่างคำพูด : “มีปัญหาอะไร รู้ได้ผ่านอินเทอร์เน็ต/โทรศัพท์มือถือ” วิทยากรอธิบายเพิ่มเติมว่า ข้อมูลที่ดีต้องมาจากแหล่งที่สามารถอ้างอิงได้ มีความน่าเชื่อถือ และผู้รับสื่อต้องเปรียบเทียบข้อมูลที่มีเนื้อหาเดียวกันจากหลาย ๆ แหล่ง ผ่านอินเทอร์เน็ตหมู่บ้าน อินเทอร์เน็ตตำบล หรือสมาร์ทโฟน/โทรศัพท์มือถือของตนเอง รวมทั้งการพูดคุยถกเถียงร่วมกับบุคคลอื่นในชุมชน (๒) กลไกภาครัฐ ตัวอย่างคำพูด : “ถ้าสงสัยอะไร ให้ถามกำนันผู้ใหญ่บ้าน ศูนย์ดำรงธรรม หรือนายอำเภอ”

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
๒. การไม่ตกเป็นเหยื่อของการล่อลวง และการหลอกลวง	การถูกล่อลวง หรือหลอกลวงง่าย ทำให้สูญเสียทรัพย์สิน และอาจเกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิต ส่วนใหญ่เกิดจากการเชื่อคนง่าย หรือหวังได้รับประโยชน์ตอบแทน จากการชักชวน จูงใจ	สื่อ ตัวอย่างคลิปวิดีโอใน Youtube • “รู้เท่าทันสื่อโซเชียลเน็ตเวิร์ค” https://www.youtube.com/watch?v=GqvD17clldc&t=464s • “เสพสื่ออย่างมีสติ” https://www.youtube.com/watch?v=Q9rLHR3uDg0 วิทยาการสร้างความตระหนักถึงการตกเป็นเหยื่อการล่อลวง และการหลอกลวง ขั้นที่ ๑ ยกตัวอย่างกรณีการล่อลวง หรือการหลอกลวงผ่านสื่อสังคม ซึ่งทำให้เกิดการสูญเสียทรัพย์สิน และความไม่ปลอดภัยในชีวิต ขั้นที่ ๒ กระตุ้นให้เกิดความคิดเชื่อมโยง ดังนี้ ๑. การล่อลวง ตัวอย่างคำพูด : “รู้หน้า ไม่รู้ใจ” “ไม่รู้หน้า ไม่รู้ใจ” วิทยาการชี้ให้ผู้ร่วมประชุมระมัดระวังการรับคนที่ไม่รู้จักเป็นเพื่อนในสื่อสังคม และไม่ควรรีบพบบุคคลที่รู้จักกันผ่านสื่อสังคม โดยที่ไม่รู้จักภูมิหลังดีพอ ๒. การหลอกลวง ตัวอย่างคำพูด : - “ไม่มีอะไร ได้มาง่าย ๆ” - “ไม่มีใครลงทุน โดยไม่หวังผลตอบแทน” วิทยาการอธิบายเพิ่มเติมว่า การชักชวนจูงใจ ที่เสนอให้ผลประโยชน์ตอบแทนอย่างง่ายดาย สันนิษฐานได้ว่า เป็นการหลอกลวงโดยหวังผลประโยชน์อันมิชอบด้วยกฎหมาย จึงไม่ควรหลงเชื่อ

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
		<u>สื่อ</u> ตัวอย่างอินโฟกราฟิก • “ระวังภัย Call Center” http://www.moj.go.th/view/11954

กิจกรรมหลังการสร้างการรับรู้

๑. ครู ก.ศ.น. หรือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เชิญชวนให้ประชาชนในหมู่บ้านที่มีอินเทอร์เน็ตหมู่บ้าน ได้ไปใช้อินเทอร์เน็ตหมู่บ้าน

๒. ทุกหน่วยงาน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำกรอบเนื้อหาหัวข้อ ๐๘ ไปกล่าวเน้นย้ำในเวทีการทำประชาคม หรือการประชุมอื่น ๆ ของหน่วยงานตามโอกาส เพื่อให้ประชาชนรู้เท่าทันเทคโนโลยี และตระหนักถึงผลกระทบจากการใช้สื่อ

๐๙ ร่วมแก้ไขปัญหายาเสพติด

๑. ความเป็นมา

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ กำหนดให้มีแผนประชารัฐร่วมใจ ปลดภัยยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานให้กับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อลดปริมาณผู้เข้าสู่การกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และนำผู้มีส่วนเกี่ยวข้องออกจากวงจรการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้เป็นรูปธรรม โดยมุ่งเน้นการบูรณาการการแก้ไขปัญหายาเสพติดเชิงพื้นที่ตามสภาพปัญหาที่มีบริบทที่แตกต่างกัน

กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดแนวทางการสร้างสภาพแวดล้อมและการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดให้กับชุมชนตามแผนประชารัฐ โดยศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัด (ศอ.ปส.จ.) ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ (ศอ.ปส.อ.) ศูนย์ปฏิบัติการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ศอ.ปส.อปท.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำหนดเป้าหมายลดปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และต้องการให้ผู้เสพยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ลดลง โดยยึดหลัก “บวร” (บ้าน, วัด, โรงเรียน) หรือ “บมร” (บ้าน, มัสยิด, โรงเรียน) และกระบวนการสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเป็นแนวทางในการเชื่อมประสานการปฏิบัติ ซึ่งมีชุดปฏิบัติการตำบลเป็นพี่เลี้ยง โดยดำเนินการใน ๓๖ จังหวัด ๘๓/๘ อำเภอ ๘๑, ๐๖๔ หมู่บ้าน

๓. การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

ผู้นำศาสนา ครู/อาจารย์ หมู่บ้าน/ชุมชน ครอบครัว ร่วมแรงร่วมใจในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยการร่วมกันทำกิจกรรมตามแนวทาง ๙ ขั้นตอน

๔. หน่วยงานที่ร่วมกับชุดปฏิบัติการตำบล

- กระทรวงมหาดไทย (จังหวัด/อำเภอ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
- กระทรวงกลาโหม (กอ.รมน.)
- กระทรวงสาธารณสุข (สาธารณสุขจังหวัด/อำเภอ)
- ป.ป.ส.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

๕. ขอบเขตของเนื้อหา

สถานการณ์ยาเสพติดในปัจจุบัน การประเมินสภาพปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน การสร้างความร่วมมือในการลดปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน

๖. กิจกรรมหลังการสร้างการรับรู้

ที่ทำการปกครองอำเภอดำเนินการตามมาตรการการสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง ปลดภัยจากยาเสพติด ๙ ขั้นตอน

หัวข้อ ๐๙ ร่วมแก้ไขปัญหายาเสพติด

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
๑. สถานการณ์ปัญหายาเสพติดปัจจุบัน	วิทยากรอธิบาย ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ซึ่งมีแหล่งผลิตอยู่ที่ประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งยาบ้า ไอซ์ และกัญชา กำลังทะลักเข้ามาในประเทศไทยอย่างมหาศาล สังเกตได้จากการจับกุมของกลางคดียาเสพติด เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา สูงขึ้น ๒ – ๓ เท่า และราคายาเสพติดในท้องตลาดก็ลดลง จาก ๒๕๐ – ๓๐๐ บาท เป็น ๑๐๐ – ๑๕๐ บาท และคนที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดก็มีอายุน้อยลง ๆ สร้างภาระให้แก่ภาครัฐ ก่อความเดือดร้อนให้แก่ประชาชน เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา เช่น การลักขโมย จี้ชิงทรัพย์ ข่มขืน ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ถ้าเราปล่อยให้เจ้าหน้าที่ของรัฐจัดการปัญหาแต่เพียงฝ่ายเดียว ไม่สามารถจะดำเนินการให้สำเร็จได้ เพราะเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐถอนตัว ปัญหา ก็จะกลับมาอีกครั้ง จำเป็นที่เราจะต้องร่วมมือกับพี่น้องประชาชน ในการแก้ไขปัญหามาให้เกิดความยั่งยืน	คำถามวิทยากร ถาม “ชุดปฏิบัติการตำบลทำหน้าที่อะไร” ตอบ “ทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง กระตุ้นให้คิด สร้างจิตสำนึก ชี้ให้เห็นปัญหา” ถาม “ชุดปฏิบัติการตำบลเข้าหมู่บ้านตอนไหน” ตอบ “เข้าหมู่บ้านต้องทำแผน นัดเวลาที่ชาวบ้านว่างหลังเลิกงาน ถ้าหนึ่งตำบลมี ๑๐ หมู่บ้าน ต้องเข้าไปทุกหมู่บ้าน หมู่บ้านละ ๓ ครั้งเป็นอย่างน้อย ถาม “ชาวบ้านต้องทำอะไร” ตอบ “ชาวบ้านมีหน้าที่มาประชุมตามนัด โดยตัวแทนครัวเรือนละ ๑ คน ให้ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๐” ถาม “การจัดการกับผู้เสพ ผู้ค้าในหมู่บ้าน ทำอย่างไร” ตอบ “ใช้วิธีการสันติวิธี การให้โอกาส ดูแลช่วยเหลือ ถ้าไม่เชื่อฟังก็ต้องให้ชุดปฏิบัติการตำบลช่วยเหลือ”
๒. ประเมินสภาพปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน	วิทยากรอธิบาย ปัจจุบันพบว่า แนวโน้มของปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชน ยังคงปรากฏอยู่ เนื่องจากความต้องการในหมู่ผู้ใช้ โดยเฉพาะวัยรุ่น ยังไม่ลดลงไป ซึ่งการแก้ไขปัญหายาเสพติด เป็นสิ่งจำเป็นเร่งด่วนในพื้นที่ที่ยังคงมีปัญหายาอยู่ แต่ในส่วนของหมู่บ้าน/ชุมชน ที่ไม่มีปัญหายาเสพติดเลย การป้องกันไม่ให้ยาเสพติดแพร่ระบาดเข้ามา เป็นสิ่งที่ควรทำอย่างต่อเนื่อง โดยเริ่มต้นจากการสร้างภูมิคุ้มกันในกลุ่มคนใกล้ชิด เช่น ครอบครัว, เพื่อนบ้าน ฯลฯ	คำถามวิทยากร ถาม “บ้านเรามีปัญหายาเสพติดหรือไม่?” ถาม “มีแล้วมีมากน้อยแค่ไหน” ถาม “แล้วจะให้ใครแก้ไขปัญหามา” ถาม “ถ้ามันเป็นปัญหาของเรา ทำไมไม่ช่วยกันแก้ไขปัญหามา” ถาม “เราอยากแก้ไขปัญหายาเสพติดด้วยตัวของพวกเราหรือไม่ หรือจะรอเจ้าหน้าที่มาจัดการ แล้วเมื่อไหร่เขาจะมา” ถาม “เราจะปล่อยให้คนค้ายา คนเสพยาอยู่ในหมู่บ้านโดยไม่ดำเนินการอะไรเลยหรือ”
๓. สร้างความร่วมมือในการลดปัญหายาเสพติด	วิทยากรอธิบาย กระบวนการสร้างความร่วมมือที่สำคัญที่สุด ควรเริ่มจาก	คำถามวิทยากร ถามชาวบ้าน “เราลองมาทำประชาคม

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
ในหมู่บ้าน/ชุมชน	ผู้นำในชุมชน ธรรมะให้ครอบครัวดูแลกันเอง จากนั้นเพื่อนบ้านดูแลเพื่อนบ้าน โดยมีคนสำคัญในชุมชนเป็นพี่เลี้ยง อาทิ ผู้นำศาสนาในพื้นที่, ครู, ปราชญ์ชาวบ้าน, จิตอาสา ฯลฯ นอกจากนี้ยังควรมีกิจกรรมธรรมะป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างต่อเนื่อง และควรจัดให้มีการสอบถามสารทุกข์สุขดิบของสมาชิกในชุมชนที่มีความเสี่ยงต่อการใช้ยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง	เพื่อค้นหาผู้เสพ/ผู้ค้ายาเสพติดกัน โดยการทำประชาคมลับ ข้อมูลที่ได้จะไม่รู้ว่าใครแจ้ง” ถามผู้เสพ “ตอนนี้ทำงานอะไร รายได้พอใช้หรือไม่ เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือไม่ เติมใจที่จะตรวจปัสสาวะหาสารเสพติดหรือไม่” “ใช้มานานแค่ไหน อยากเลิกหรือเปล่า ราชการมีสถานที่ให้เราไปเลิกยานะ ไม่เสียค่าใช้จ่าย ไม่เป็นคดี” ถามชาวบ้าน “เราจะรู้ได้อย่างไรว่าคนบ้านเราจะเลิกยากันจริง ๆ ลองมาตั้งกฎกติกากันดู ถ้าบ้านไหนไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เราจะไม่ให้ความช่วยเหลือ เช่นไม่ให้กู้เงินหมู่บ้าน หรือลองกำหนดประเด็นอื่นกันมาดู” ถามชาวบ้าน “ผู้นำธรรมชาติคือใคร ตอบ “ผู้นำธรรมชาติ คือ คนที่ชาวบ้านนับถือ ฟังพาอาศัยได้ เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน พระ ผู้นำศาสนา ข้าราชการ หรือข้าราชการบำนาญ เป็นต้น” ถามชาวบ้าน “ผู้นำธรรมชาติทำหน้าที่อะไร” ตอบ “เสนอแนะให้ความคิดเห็นแก้ไขปัญหามหาหมู่บ้าน หรือเป็นแกนนำร่วมทำกิจกรรม” ถามชาวบ้าน “ผู้นำอย่างเป็นทางการคือใคร” ตอบ “ผู้นำอย่างเป็นทางการ คือ กำนันผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือคณะกรรมการหมู่บ้านที่ทางการจัดตั้งขึ้น” ถามชาวบ้าน “ผู้นำอย่างเป็นทางการมีหน้าที่อะไร” ตอบ “ดำเนินกระบวนการประชาคมจัดการ อำนวยการให้กิจการงานของหมู่บ้านดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย” ถามชาวบ้าน “วัด โรงเรียน เข้ามามีบทบาทตอนไหน”

ประเด็น	กรอบเนื้อหา	วิธีการ/สื่อ
		ตอบ “ตอนประชาคมมาช่วยคิด ช่วยทำกิจกรรมชี้แนะ อบรมให้ความรู้ สั่งสอน” ถามชาวบ้าน “ชาวบ้านมีหน้าที่อะไร ตอบ “ให้ความร่วมมือ เห็นปัญหาร่วมกัน ช่วยกันขับเคลื่อนงานแก้ไขปัญหา ยาเสพติด และปัญหาอื่น ๆ สร้างความสามัคคี ประองตอง”

กิจกรรมหลังการสร้างการรับรู้

ที่ทำการปกครองอำเภอ ดำเนินการตามมาตรการสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง ปลอดภัยจากยาเสพติด

- จัดตั้งชุดปฏิบัติการประจำตำบล ประกอบด้วย
 ๑. ปลัดอำเภอผู้รับผิดชอบประจำตำบล
 ๒. เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับมอบหมาย
 ๓. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ได้รับมอบหมาย
 ๔. พัฒนาการผู้รับผิดชอบประจำตำบล
 ๕. เจ้าหน้าที่ทหารชุดปฏิบัติการเฉพาะกิจ คสช. ประจำอำเภอ
 ๖. ครู/อาจารย์ ที่ได้รับมอบหมาย
 ๗. วิทยากรกระบวนการ พระ ผู้นำศาสนา
 ๘. อื่น ๆ ตามความเหมาะสม
- จัดทำแผนปฏิบัติการในการสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งปลอดภัยจากยาเสพติด
- การรายงานผลการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ ๑ สืบสภาพชุมชน เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลที่สำคัญของหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อทำความเข้าใจสภาพแวดล้อม ผู้คน สังคม เศรษฐกิจ ขนบธรรมเนียมประเพณีและปัญหาต่าง ๆ ของหมู่บ้าน/ชุมชนโดยสังเขป เช่น การพบปะพูดคุยกับชาวบ้านตามครัวเรือน เพื่อศึกษาข้อมูลชุมชน ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป การพัฒนาความสัมพันธ์กับประชาชนในชุมชนให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อชุดปฏิบัติการประจำตำบล เพื่อชุดปฏิบัติการประจำตำบลจะได้เข้าใจความรู้สึกนึกคิดของประชาชนในชุมชน และขยายผลแนวทางการทำงานสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง

ขั้นตอนที่ ๒ พบปะแกนนำ/ผู้นำธรรมชาติ เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนอย่างแท้จริง โดยก่อนเริ่มดำเนินงานของชุดปฏิบัติการประจำตำบล จำเป็นจะต้องพบผู้นำชุมชนก่อนเสมอ เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ สร้างความไว้วางใจ และทำความเข้าใจในแนวทางการสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็ง เพราะชุมชนจะเข้มแข็งได้ปัจจัยสำคัญคือ ความร่วมมือของคนในชุมชน โดยผู้นำธรรมชาติเปรียบเสมือนกำลังที่จะมาช่วยเหลือการทำงานของผู้นำทางการให้เข้มแข็งขึ้น ซึ่งผู้นำธรรมชาติจะเป็นปราชญ์ชาวบ้าน ข้าราชการบำนาญ พระสงฆ์ หรือผู้นำทางศาสนา ก็ได้

ขั้นตอนที่ ๓ ประกาศวาระหมู่บ้าน/ชุมชน (เวทีประชาคมครั้งที่ ๑) เป็นการประชุมเวทีชาวบ้านเพื่อคัดเลือกผู้นำธรรมชาติ เริ่มจากชุดปฏิบัติการประจำตำบล อธิบายความจำเป็นของการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ในหมู่บ้าน/ชุมชนในลักษณะที่ชุมชนเป็นเจ้าของการดำเนินงาน โดยมีภาคราชการเป็นผู้สนับสนุน ประชาชนจะต้องตระหนักถึงพิษภัยอันตรายของยาเสพติด และไม่ใช้หน้าที่ของใครคนใดคนหนึ่งในการแก้ไขปัญหา

ยาเสพติด ทุกคนจะต้องร่วมกันแก้ไขปัญหานี้ โดยชุดปฏิบัติการประจำตำบลจะต้องปลูกจิตสำนึกให้ชาวบ้านได้รับทราบว่า ไม่มีใครรู้ปัญหาของหมู่บ้าน/ชุมชน ดีเท่ากับคนในหมู่บ้าน/ชุมชน หลักการเลือกผู้นำธรรมชาติจะต้องเป็นการเลือกผู้ที่ประชาชนนับถือศรัทธาอย่างแท้จริง โดยนำมาผนวกรวมกับผู้นำอย่างเป็นทางการเพื่อตั้งขึ้นเป็นคณะทำงานแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน คณะทำงานจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับขนาดของหมู่บ้านและประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชนพอใจ

ขั้นตอนที่ ๔ รณรงค์ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ทุกครัวเรือนเข้าใจแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติดและขยายความร่วมมือของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน ให้มาเป็นแนวร่วมในการแก้ไขปัญหานี้ให้มากที่สุด จุดประสงค์ของการรณรงค์เพื่อประกาศวาระหมู่บ้าน/ชุมชน และสร้างความเข้าใจร่วมใจผ่านเสียงตามสายหรือการประชุมในวาระต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ ๕ คัดแยกผู้มีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด (เวทีประชาคมครั้งที่ ๒) เพื่อคัดแยกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในฐานะผู้ค้า ผู้เสพ ผู้สนับสนุน และผู้อยู่ในข่ายต้องสงสัย โดยการประชุมประชาคมให้ทุกครัวเรือนเข้าดูหา เขียนรายชื่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดหย่อนลงในกล่องคล้ายหีบเลือกตั้งโดยไม่ต้องลงชื่อผู้ให้ข้อมูล แล้วให้คณะทำงานและชุดปฏิบัติการประจำตำบลคัดแยกรายชื่อจัดทำบัญชีผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่เป็นผู้ค้า ผู้เสพ ผู้สนับสนุน และผู้ที่อยู่ในข่ายสงสัย โดยให้คณะทำงานทำลายเอกสารที่ชาวบ้านเขียนและหย่อนลงในกล่องด้วยการเผาทำลายเพื่อไม่ให้ทราบว่าใครให้ข้อมูลและเป็นการรักษาความลับ

ขั้นตอนที่ ๖ แก้ไขปัญหาแบบบูรณาการ เป็นการบูรณาการการแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ประชาชน สถานศึกษา และสถานประกอบการ ซึ่งเป็นแนวทางในการป้องกันและบังคับใช้กฎหมายโดยเฉพาะในพื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชน หลังจากการทำประชาคม เช่น เมื่อพบว่ามีการค้ายาเสพติด ให้สนธิกำลังชุดปฏิบัติการด้านการปราบปรามเข้าดำเนินการต่อผู้ค้าหรือปิดล้อมตรวจค้นหมู่บ้าน/ชุมชน จับกุมดำเนินคดี ส่วนผู้เสพยาใช้มาตรการกวดขันในพื้นที่ตั้งจุดตรวจในชุมชน จัดระเบียบสังคมในพื้นที่เสี่ยง เมื่อพบผู้เสพยาให้นำเข้ากระบวนการบำบัดที่เหมาะสมทุกราย หลังจากนั้นจะต้องมีกระบวนการติดตาม ช่วยเหลือผู้ที่ผ่านการบำบัด สร้างกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์เพื่อเป็นการป้องกันนักเสพยาใหม่ร่วมกับสถานศึกษา สถานประกอบการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ดนตรี กีฬา ส่งเสริมอาชีพ ฯลฯ

ขั้นตอนที่ ๗ การรับรองครัวเรือน (เวทีประชาคมครั้งที่ ๓) เพื่อรับรองครัวเรือนทั้งหมู่บ้าน/ชุมชนว่า ไม่มีสมาชิกในครัวเรือนเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยการประชุมรับรองครัวเรือน คณะทำงานให้ผู้นำครัวเรือนยืนยันขึ้น เพื่อให้ที่ประชุมรับรองว่า มีคนในครอบครัวนี้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดหรือไม่ ซึ่งมีมติรับรองครัวเรือนต้องเป็นเอกฉันท์ หากครัวเรือนใดไม่ได้รับการรับรองจะต้องแจ้งให้ผู้นำครอบครัวได้รับทราบ และได้มีโอกาสชี้แจงพร้อมที่จะให้ชุมชนพิสูจน์ด้วยการตรวจค้นหรือตรวจปัสสาวะยืนยัน แล้วนำเข้าสู่ที่ประชุมเพื่อรับรองครัวเรือน ในโอกาสต่อไป การรับรองครัวเรือนจะต้องดำเนินการเป็นประจำทุกเดือน ครัวเรือนที่ไม่เข้าร่วมประชุมรับรองครัวเรือนจะไม่ได้มีการรับรองจนกว่าจะเข้าร่วมการประชุม

ขั้นตอนที่ ๘ ใช้มาตรการทางสังคม เป็นข้อตกลงร่วมกันในการกำหนด “ธรรมนูญหมู่บ้าน” หรือกฎกติกาหมู่บ้าน ในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ขึ้นอยู่กับความเห็นร่วมกันของคนในหมู่บ้าน/ชุมชน เช่น การกำหนดให้ครัวเรือนที่ไม่ผ่านการรับรองครัวเรือน จะไม่ได้รับการพิจารณาให้กู้เงินกองทุนหมู่บ้าน หรือ ไม่ได้รับการช่วยเหลือด้านอื่น ๆ หรือไม่คบค้าสมาคม การกำหนดให้ทุกครัวเรือนต้องส่งสมาชิกในครอบครัวเข้ามาเป็นเวรยามหมู่บ้าน หากขาดเวรยาม ต้องมีการเสียค่าปรับ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ ๙ รักษาสถานะความเข้มแข็ง โดยความร่วมมือของทุกคนในชุมชน เพื่อช่วยกันสอดส่องเฝ้าระวังป้องกันไม่ให้มียาเสพติดแพร่ระบาดในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยการประชุมรับรองครัวเรือนเป็นประจำทุกเดือน รวมทั้งการช่วยแก้ไขปัญหายาและพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ การจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์เพื่อป้องกันยาเสพติด การจัดตั้งเวรยามหมู่บ้าน เพื่อดำรงความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชนอย่างยั่งยืน

ถาม - ตอบ คู่มือการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน

● การแต่งตั้งทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบล

๑. ต้องมีการออกคำสั่งหรือประกาศแต่งตั้งทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบลหรือไม่ ?

ตอบ นายอำเภอต้องทำคำสั่งหรือประกาศแต่งตั้งบุคคลเป็นทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบลเพื่อให้มีความชัดเจนในการปฏิบัติงาน

๒. การมอบหมายผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้าทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบลควรดำเนินการอย่างไร ?

ตอบ ให้นายอำเภอพิจารณาความเหมาะสมของบุคคลในพื้นที่ โดยไม่จำเป็นต้องกำหนดให้ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งเป็นหัวหน้าทีมหรือบางอำเภออาจให้ทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบลแต่ละทีมเลือกกันเอง แล้วแจ้งให้นายอำเภอทราบก็ได้

๓. ทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบลจะมีจำนวนมากกว่า ๑๒ คน ได้หรือไม่ ?

ตอบ หากในพื้นที่มีผู้ที่มีศักยภาพและมีความเหมาะสมมากกว่า ๑๒ คน นายอำเภออาจตั้งให้ทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบลมีมากกว่า ๑๒ คนก็ได้ เพื่อสำรองไว้ แต่การตั้งทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบลและจำนวนคนในทีมนั้นควรคำนึงถึงทรัพยากรในการบริหารจัดการด้วย

๔. กรณีที่ส่วนราชการมีวิทยากรที่เป็นทีมทำงานตามภารกิจ (Function) อยู่แล้ว จะต้องแต่งตั้งให้อยู่ในทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบลด้วยหรือไม่ ?

ตอบ เป็นดุลพินิจของนายอำเภอที่จะแต่งตั้งทีมวิทยากรภารกิจ (Function) มาร่วมกับทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบล เพื่อให้ทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบลมีความเข้มแข็ง หรือจะมาร่วมกับทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบลในรูปของทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบล + วิทยากรภารกิจ (Function) ในแต่ละครั้งก็ได้

๕. กรณีที่ตำบลมีหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกล การคมนาคมไม่สะดวก หรือตำบลที่มีหมู่บ้านจำนวนมากกว่า ๑๐ หมู่บ้าน อำเภอจะจัดทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบล สำหรับตำบลนั้น ๒ ทีมหรือมากกว่า ได้หรือไม่ ?

ตอบ เนื่องจากบางตำบลมีหมู่บ้านมากกว่า ๑๐ หมู่บ้าน (ตำบลที่มีหมู่บ้านมากกว่า ๑๐ หมู่บ้าน มีจำนวน ๒,๗๔๗ ตำบล และตำบลที่มีหมู่บ้านมากที่สุด มีจำนวน ๓๕ หมู่บ้าน คือตำบลเมืองเดช อำเภอดงขุดม จังหวัดอุบลราชธานี) ซึ่งอาจเป็นปัญหาในเรื่องระยะเวลาดำเนินการ หากอำเภอพิจารณาแล้วเห็นว่าจะทำให้การขับเคลื่อนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และมีบุคลากรที่ประกอบเป็นทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบลได้เพียงพอ ก็อาจจัดเป็นทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบลในตำบลเดียวกัน แบ่งเป็นชุดที่ ๑ และชุดที่ ๒ ก็ได้ โดยแบ่งพื้นที่ปฏิบัติงานให้ชัดเจน

๖. การออกคำสั่งแต่งตั้งทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบล ในเขตเทศบาลเมืองและเทศบาลนคร หน่วยงานใดเป็นผู้ออกคำสั่ง ?

ตอบ ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๒๑/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๑ ให้นายอำเภอแต่งตั้งทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบลในเขตพื้นที่อำเภอทั้งหมด โดยให้ประธานตัวบุคคลเพื่อมาเป็นทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบลกับเทศบาล (กรณีชุมชนในเขตเทศบาลเมืองและเทศบาลนคร) ในพื้นที่ด้วย

ทีมทำงานตามภารกิจ (Function) หมายถึง คณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการ/คณะทำงาน/ทีมวิทยากรที่ส่วนราชการได้มีการแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานเฉพาะเรื่อง เช่น ทีมวิทยากรสัญญาประชาคม ทีมติดตามผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เป็นต้น

๗. เจ้าหน้าที่หรือข้าราชการควรเป็นทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบลคนละกี่ชุด ?

ตอบ เจ้าหน้าที่หรือข้าราชการคนหนึ่งควรรับผิดชอบ ๒ หรือ ๓ ตำบล แต่กรณีตำบลมีหมู่บ้านไม่มาก อาจให้รับผิดชอบเกิน ๒ – ๓ ตำบล ก็ได้

๘. ตำบลที่มีจำนวนหมู่บ้านน้อยกว่าอีกตำบลหนึ่ง เช่น ตำบล ก มี ๓ หมู่บ้าน ตำบล ข มี ๑๕ หมู่บ้านเมื่อทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบล ก ปฏิบัติงานเสร็จสิ้นแล้ว ทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบล ก จะไปช่วยปฏิบัติงานในตำบล ข ได้หรือไม่ ?

ตอบ ได้ ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของอำเภอ

๙. กรณีที่หมู่บ้านใดมีที่ตั้งอยู่ใกล้กับตำบลอื่น จะให้ทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบลของตำบลที่อยู่ใกล้กว่ารับผิดชอบหมู่บ้านดังกล่าวแทนทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบลที่หมู่บ้านนั้นตั้งอยู่ ได้หรือไม่ ?

ตอบ ได้ ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการของอำเภอ

● บทบาทและการดำเนินงานของทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบล

๑๐. การลงพื้นที่ปฏิบัติงาน ทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบลจะต้องลงไปพร้อมๆ กัน ทั้งทีม ใช่หรือไม่ ?

ตอบ โดยหลักการบูรณาการการทำงาน และเพื่อประสิทธิภาพในการทำงานต้องลงไปเป็นทีม

๑๑. การดำเนินการของทีมวิทยากรต้องอยู่ในห้วงเวลาที่กำหนดอย่างเคร่งครัดหรือไม่ ?

ตอบ ขอให้ทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบลพยายามดำเนินการให้อยู่ในกรอบตามห้วงเวลาที่กำหนด กรณีจำเป็นก็อาจยืดหยุ่นได้ แต่การดำเนินการในครั้งแรก ขอให้ดำเนินการโดยพร้อมเพรียงกัน

๑๒. ช่วงเวลาใดของวัน ที่เหมาะสมกับการปฏิบัติงานของทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบล ?

ตอบ อาจจัดช่วงเวลากลางวัน เวลาเย็นหรือค่ำก็ได้ ขึ้นอยู่กับทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบล โดยให้คำนึงถึงความพร้อมและความสะดวกของประชาชน

๑๓. ทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบลจะต้องขับเคลื่อนงานตามภารกิจแทนทีมที่ส่วนราชการมีการแต่งตั้งและมีแผนปฏิบัติงานไว้แล้วด้วยหรือไม่ ?

ตอบ ในการลงพื้นที่แต่ละครั้ง ทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบลจะต้องประสานงานกับทีมทำงานตามภารกิจ (Function) ของแต่ละส่วนราชการ เพื่อลงไปปฏิบัติงานในครั้งแรกพร้อมกันเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ประชาชน หลังจากนั้นให้ทีมตามภารกิจขับเคลื่อนงานตามแผนปฏิบัติงานของหน่วยงานที่ได้กำหนดไว้ เช่น ในการวิเคราะห์ปัญหาความต้องการเมื่อได้ปัญหาความต้องการที่จะทำโครงการแล้วก็เป็นที่ของคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) จัดทำโครงการเสนอตามหลักเกณฑ์ที่ส่วนราชการกำหนด หรือ กรณีทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบลได้ลงไปสร้างการรับรู้ในเรื่องผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ในส่วนของการวิเคราะห์เป็นรายบุคคลจะเป็นทีมภารกิจ [ผู้ดูแลผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (Account Officer : AO)]

๑๔. หัวข้อ/ประเด็นในการลงพื้นที่ของทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบลจะต้องเรียงลำดับตามหัวข้อ/ประเด็นที่กำหนดหรือไม่ ?

ตอบ สำหรับครั้งที่ ๑ และ ๒ ต้องตามลำดับ ส่วนครั้งที่ ๓ และ ๔ สามารถสลับหัวข้อ/ประเด็นในการลงพื้นที่ได้ภายในกรอบการบรรยายแต่ละครั้ง

● การจัดประชุมและถ่ายทอดความรู้ให้กับทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบล

๑๕. การจัดประชุมเพื่อให้ความรู้และถ่ายทอดแนวคิด แนวทางการปฏิบัติงานของจังหวัดแก่ทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบล ให้จัดเพียงครั้งเดียว ใช่หรือไม่ ?

ตอบ ให้จังหวัดใช้ดุลพินิจโดยคำนึงถึงจำนวนคน และประสิทธิภาพในการรับฟังและถ่ายทอด ทั้งนี้ อาจแบ่งการประชุมเป็นหลาย ๆ ครั้งก็ได้ เช่น หากจังหวัดมี ๙ อำเภอ ก็อาจแบ่งเป็นครั้งละ ๓ อำเภอ โดยสถานที่จัดประชุมอาจแยกไปจัดประชุมในอำเภอหลัก ๆ ในแต่ละเขตพื้นที่ของจังหวัดก็ได้ แต่ขอให้อยู่ในห้วงเวลาที่กำหนดไว้

๑๖. การจัดการประชุมถ่ายทอดแนวทางให้ทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบล ผู้ว่าราชการจังหวัด/นายอำเภอ สามารถมอบหมายให้รองผู้ว่าราชการจังหวัด/ปลัดอำเภอ เป็นผู้แทนได้หรือไม่ ?

ตอบ การดำเนินโครงการนี้ มุ่งหวังให้ผู้ว่าราชการจังหวัด/นายอำเภอ เป็นผู้นำในการขับเคลื่อน ดังนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัด/นายอำเภอ ต้องมีความเข้าใจและสามารถอำนวยความสะดวก กำกับ และติดตามงานได้ ผู้ว่าราชการจังหวัด/นายอำเภอ จึงควรไปประชุม/ร่วมประชุมด้วยตนเอง

● อื่น ๆ

๑๗. การใช้สื่อของวิทยากร สามารถปรับเปลี่ยนหรือประยุกต์ใช้สื่อในท้องถิ่นได้หรือไม่ ?

ตอบ กระทรวงมหาดไทยได้จัดทำชุดความรู้เป็นเครื่องมือสำหรับทีมวิทยากรอำเภอ/ทีมขับเคลื่อนฯ ระดับตำบลไปประยุกต์ให้เหมาะสมกับพื้นที่ และสามารถผลิตสื่อใช้ได้เอง

๑๘. กรณีที่มีปัญหาหรือข้อสงสัยในการดำเนินการ สามารถติดต่อสอบถามหน่วยงานส่วนกลางหน่วยงานใดที่หมายเลขใด ?

ตอบ กลุ่มงานกิจการพิเศษ สำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย หมายเลขโทรศัพท์ ๐ ๒๒๒๑ ๘๐๙๕

คู่มือการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ตามโครงการไทยนิยม ยั่งยืน

คณะที่ปรึกษา

พลเอก อนุพงษ์ เผ่าจินดา

นายสุธี มากบุญ

นายฉัตรชัย พรหมเลิศ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

ปลัดกระทรวงมหาดไทย

คณะผู้จัดทำ

๑. นายบุญธรรม เลิศสุขีเกษม

๒. นายนิวัฒน์ รุ่งสาคร

๓. นายบัญชา เชาวรินทร์

๔. นายชานน วาลิกศิริ

๕. นายธรรมบุญ แก้วคำ

๖. นายอุทัย ทองเดช

๗. นายศิริวัชร ชาวนปรีชา

๘. นางณัฐธยาน์ บัวชุม

๙. นายอดิศักดิ์ ปัญญา

๑๐. นายจำเริญ แหวนเพชร

๑๑. นายเสกสรรค์ สุขคุณ

๑๒. นายปฐมพล เย็นอาคาร

๑๓. นางสาวกาญจน์ชนิษฐา เอกแสงศรี

๑๔. นายชัชจันท์ ธรรมจินดา

๑๕. นายณัฐพล เพชรฉกรรจ์

๑๖. นายบัญชา ดวงดีแก้ว

๑๗. นางสาวคณัฏฐวรรธกัตา สุภาพ

๑๘. นายกิตติพงศ์ คำเงิน

๑๙. นางสาวสุภาพ ป้อมมะลิ่ง

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

รองอธิบดีกรมการปกครอง

ผู้อำนวยการสถาบันดำรงราชานุภาพ สป.

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน สป.

ผู้อำนวยการสำนักบริหารการปกครองท้องถิ่น ปค.

ผู้อำนวยการสำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน พช.

ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการกองอาสารักษาดินแดน ปค.

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ สนผ.สป.

ผู้อำนวยการส่วนการเมืองและการเลือกตั้ง สน.ปท.ปค.

ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการบริหารจัดการชุมชน พช.

เจ้าพนักงานปกครองชำนาญการพิเศษ สน.อส.ปค.

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ สนผ.สป.

ผู้อำนวยการกลุ่มงานวิเคราะห์งบประมาณ

กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สธ.

นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ สดร.สป.

นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ สดร.สป.

นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ สดร.สป.

นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ สนผ.สป.

พนักงานวิเคราะห์นโยบายและแผน สดร.สป.

เจ้าหน้าที่สนับสนุนงานมหาดไทย สดร.สป.

อุทยานนิคม ยั่งยืน

